

Dogovor za prihodnje leto

RESOLUCIJA O DRUŽBENOEKONOMSKI POLITIKI IN RAZVOJU
OBČINE MOZIRJE TER NEPOSREDNIH NALOGAH V LETU 1976

Izvršni svet skupščine občine Mozirje je v prvem tednu tega meseca razpravljal o osnutku resolucije o družbeno-ekonomski politiki in razvoju občine Mozirje ter neposrednih nalogah v letu 1976. Na osnovi poglobljene razprave na tej seji je bil sprejet predlog teksta tega zelo pomembnega dokumenta, ki bo o njem v decembru tekla razprava na zborih delovnih ljudi in na zborih občanov. Pred zaključkom leta in sicer 27. decembra pa bo o njem spregovorila tudi skupščina občine na skupni seji vseh zborov.

Zaradi izredne pomembnosti vsebine resolucije, le ta bo obvezovala vse delovne organizacije, samoupravne interesne skupnosti, krajevne skupnosti in državne organe kakor tudi družbenopolitične organizacije in občinsko skupščino pri izvrševanju nalog v letu 1976 smo v uredništvu Savinjskih novic smatrali, da je prav če objavimo celotni tekst resolucije. Upamo, da smo s tem ustregli želji bralcev, da tako omogočimo kar najširšemu krogu občanov seznanitev z vsebino resolucije, ki v delu občinske skupščine ob zaključku letošnjega leta, pomeni sprejetje najpomembnejšega dokumenta.

OCENA DRUŽBENOEKONOMSKEGA RAZVOJA V OBDOBJU 1971—1975

Z letom 1975 zaključujemo srednjeročni program družbeno-ekonomskega razvoja občine za obdobje 1971—1975. Doseženi rezultati pogojujejo solidnejšo in boljšo osnovo za bodoči razvoj. V tem obdobju je bila sprejeta nova zvezna in republiška USTAVA po kateri delovni ljudje prevzemajo na sebe kot pravico in dolžnost bodočo skrb za rast družbenoekonomskega napredka v pogojih samoupravne graditve naše družbe.

V tem obdobju so bili doseženi naslednji pomembnejši uspehi na področju industrije:

- pri GLIN Nazarje je bila zgrajena nova tovarna ivernih plošč,

obrat družbene prehrane ter nova tovarna stavbnega pohištva, ki je še v izgradnji. Poleg novih objektov pa je bila opravljena modernizacija strojnega in voznega parka;

Snega noče in noče biti. Edini, ki so tega veseli so šoferji

Skupščina občine
Mozirje
in družbenopolitične
organizacije

želi vsem
občanom
srečno in
uspešno leto
1976

Čestitkam se pridružuje
tudi uredništvo
Savinjskih novic

- »Elkroj« Mozirje je zgradil novo tovarno v Nazarjah in v njej uvedel moderno proizvodnjo konfekcije, ki si je ob zaostrenih pogojih poslovanja utrdila svoj gospodarski položaj na jugoslovanskem tržišču;

- »Gradbenik« Ljubno ob Savinji je ob povečani osnovni gradbeni dejavnosti uspel zgraditi novo halo za kovinarski obrat na Ljubnem. V ta kraj se je naselila v tem obdobju tudi »Iskra« Kranj z manjšo delovno enoto;

- »Gorenje« Velenje je postavilo nov obrat malih gospodinjskih aparatov v Nazarjah;

- »Smreka« Gornji grad — obrtno podjetje vključeno kot TOZD GLIN Nazarje je zgradilo nov žagarski in tesarski obrat s skladiščem in preuredilo prostore za družbeno prehrano in upravo;

- »Cinkarna« Celje je svoj obrat v Mozirju modernizirala in zanj izdelala program nadaljnjega razvoja;

- poleg naštetih uspehov pri izgradnji objektov je poudariti dejstvo, da je v novozgrajenih poslovnih prostorih uvedena nova moderna tehnologija dela. V teh obratih se je zaposlilo več sto novih delavcev.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Ocena petletnega obdobja

(Nadaljevanje s 1. strani)

Skrb za strokovno in politično usposabljanje ni bila zanemarjena. Premiki v strokovni razvrstitvi zaposlenih delavcev so ugodnejši kot pred leti, to pa je poročstvo za hitrejši gospodarski in družbeni vzpon občine v prihodnje;

● v kmetijstvu je dosežena večja blagovna proizvodnja pri mleku, pitanju mlade živine, v proizvodnji jaje ter pri piščančji reji na podlagi nove tehnologije. V tem obdobju je bilo nabavljeno precej kmetijske mehanizacije, osnovane so bile že nekatere strojne skupnosti, preusmerjenih je bilo večje število kmetij;

● na področju trgovine, gostinstva in turizma so bili napravljeni premiki k boljšemu poslovanju, vendar v obeh dejavnostih zastavljeni cilji niso bili v celoti izvršeni zaradi objektivnih težav, ki so te panoge spremljale;

● na področju gozdarstva so bile zgrajene številne gozdne ceste, ki so odprle zaprte gozdne komplekse in omogočile nadaljnji obstoj višinskim kmetijam. Poleg načrtnega gospodarjenja z gozdovi pa je bila posvečena skrb tudi mehanizaciji gozdarskih del;

● komunalna dejavnost je bila v tem obdobju izredno živahna, asfaltirano je bilo precej lokalnih cest ter ulic v večjih krajih občine, elektrifikacija je skoraj zaključena, občina je bila v tem obdobju vključena v avtomatsko telefonsko omrežje z izjemo nekaterih krajev, kjer ta akcija sedaj poteka, obnovljeni so bili nekateri vodnogospodarski objekti na porečju Savinje in Drete, regulacijska dela na regulaciji Savinje v Logarski dolini gredo h kraju, oskrba z vodo v spodnjem delu občine bo z dograditvijo vodovoda Letošč rešena, v drugih krajih pa je bilo delno obnovljeno dotrajano vodovodno omrežje in napravljena nova zajetja (Gornji grad—Ljubno—Radmirje);

● značilno za to obdobje je, da se je posvetilo in družbeno podprla akcija za varstvo in čuvanje okolja. V teh naporih se že kažejo skromni uspehi;

● ustanovljeno je bilo Komunalno podjetje z nalogo opravljanja komunalnih storitev in izvrševanja načrtov stanovanjske graditve po programih Samoupravne stanovanjske skupnosti, ki se je v tem obdobju ustanovila;

● področje družbenih služb je po sprejetju nove ustave dobilo nove oblike delovanja. Ustanovljene so bile samoupravne interesne skupnosti za posamezna področja družbenih služb. V letu 1973 je bil uspešno izveden referendum za samoprispevek za izgradnjo novih in adaptacijo starih šolskih prostorov. Z zbranimi sredstvi referenduma je bila zgrajena podružnična šola na Rečici ob Savinji, na Ljubnem pa je bila adaptirana stara šola in novo zgrajen

večji prizidek, s čimer so ustvarjeni pogoji za sodobnejši način pouka. Otroško varstvo je bilo organizirano v Mozirju, Nazarjah, Rečici in na Ljubnem, kjer to omogočajo prostorske razmere za organiziranje otroških vrtcev;

● v letu 1975 je bilo dograjeno poslopje za novo zdravstveno postajo v Lučah. Zdravstvena služba se je kadrovske okrepila. Število zdravnikov se je od prejšnjih let povečalo na šest. Na novo se je zaposlil na tem področju zobozdravnik v Gornjem gradu, tako, da je pričela zobna ambulanta v Mozirju delati vsak dan. Zaposlila se je novo zobotehničarka. Z novimi nastavitvami je bila deloma razbremenjena ambulanta v Nazarjah in Mozirju, bistveno pa se je izboljšalo zobozdravstveno varstvo v Mozirju in v Gornjem gradu. Vse zdravstvene postaje so bile opremljene v tem letu z novimi EKG aparati, na Ljubnem je bil montiran rentgenski aparat, tako da so sedaj v dolini že trije rentgenski aparati. Z novimi aparati se je opremil laboratorij v Nazarjah. Redno tedensko pa prihaja v Nazarje tudi specialist za živčne bolezni. Odraz izboljšane zdravstvene službe je najnižji bolniški stalež v celotni celjski regiji v letu 1975;

● področje telesne kulture organizirane v SIS je doseglo nekatere pomembnejše premike v zagotavljanju sredstev za telesno-kulturne objekte, s tem pa tudi možnost množičnega udeleževanja na tem področju;

● na področju izobraževanja so organi SIS uspešno izvrševali zadane družbene naloge, kljub nezasedenim delovnim mestom. Posebna vrst izobraževanja se odvija na Delavski univerzi, ki je bila v tem času ustanovljena;

● SIS za socialno skrbstvo je opravilo družbeno poslanstvo v skrbni za boljše socialne pogoje tistim, ki so te družbene pomoči bili najbolj potrebni;

● kulturna dejavnost se je v okviru SIS za kulturo odvijala v okviru razpoložljivih možnosti. Preurejene so bile nekatere dvorane in drugi prostori, ki pogojujejo in dajejo možnost večjega kulturnega udeleževanja našim občanom;

● stanovanjska izgradnja v zadnjem petletnem obdobju ni bila posebno intenzivna. Zgrajeno je bilo večje število zasebnih stanovanjskih hiš, medtem ko je bila izgradnja družbenih stanovanj na stranskem tiru. Samoupravna stanovanjska skupnost, ki je bila ustanovljena v letu 1973 je to stanje vidno izboljšala, ker je program nadaljnje stanovanjske izgradnje dal gradnji družbenih stanovanj poseben pomen. Financiranje se odvija na osnovi družbenega dogovora o izločevanju sredstev za solidarnostni stanovanjski sklad in z združevanjem sredstev za programirano stanovanjsko izgradnjo.

Uspehi, ki so bili doseženi ob prizadevanjih delovnih ljudi na tem področju nam jamčijo, da bodo tudi bodoči razvojni načrti uresničeni.

Izvajanje resolucije 1975

I. IZVAJANJE OSNOVNIH CILJEV IN POLITIKE RAZVOJA V LETU 1975

Skupščina občine Mozirje je v letu 1975 sprejela »Resolucijo o družbenoekonomski politiki in razvoju občine Mozirje ter neposrednih nalogah v letu 1975« kot izhodišče prizadevanj in ciljev delovnih ljudi, organiziranih v OZD, TOZD — samoupravnih interesnih skupnostih in krajevnih skupnostih za hitrejši družbeni in gospodarski razvoj občine.

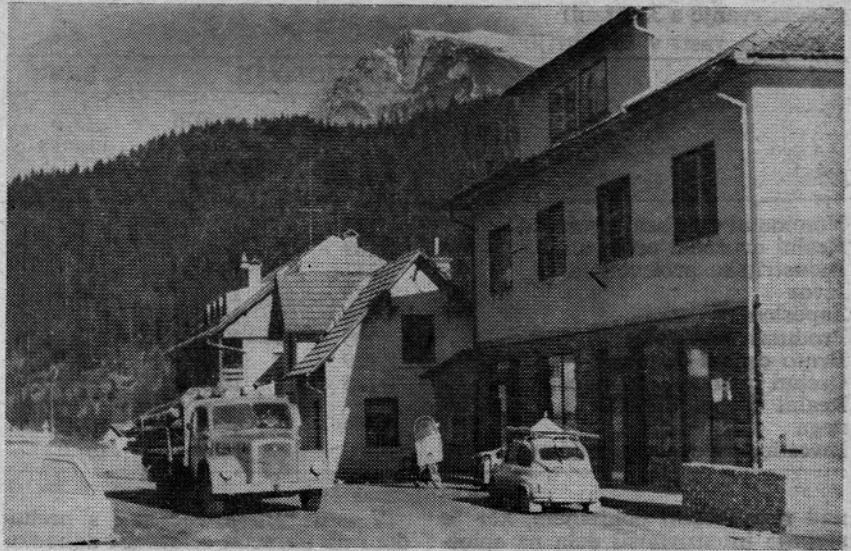
Vsebina in cilji, zajeti v resoluciji, so bili odraz hotenj delovnih ljudi tako v ustanavljanju kot v delitvenih razmerjih ustvarjenega družbenega proizvoda na podlagi dogovorjenih družbenih izhodišč, ki so bila sprejeta v SR Sloveniji. Ob uresničevanju zastavljenih ciljev pa je bilo prisotno obilo težav pogojenih z zapletenimi procesi v svetu in doma in ki so se odražale še zlasti v I. polletju leta 1975. Zaradi odstopanj od začrtanih ciljev nadaljnega družbenega razvoja naše družbe, je bila sprožena širša politična akcija, ki je povezala družbenopolitične, samo-

upravne in strokovne dejavnike v prizadevanjih za razvijanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in premagovanje gospodarskih težav. Rezultati te akcije za stabilizacijo, ki je bila začeta v začetku II. polletja leta 1975, prihajajo že do izraza. Ob doslednem in pospešenem nadaljevanju izvajanja stabilizacijskih programov pa bodo uspehi vidni v prihodnjem obdobju.

Značilno za poslovanje organizacij združenega dela na območju občine je rahlo upadanje normalne rasti gospodarske aktivnosti, do katere je prišlo zaradi zmanjševanja povpraševanja vseh oblik porabe. Cene kmetijskih pridelkov so bile zadržane, do znižanja cen pa je prišlo tudi pri nekaterih proizvodih lesne industrije. Po grobih ocenah in po podatkih se bo realna rast gospodarstva dvignila za 5—6 % v primerjavi z letom 1974. Na to so vplivali težki pogoji prodaje lesnoindustrijskih proizvodov, pa tudi zaostajanje gradbeništvu zaradi pomanjkanja naložb. Nekateri TOZD so obseg poslovanja sicer znatno povečale, kljub zaostrenim pogojem gospodarjenja, vendar (Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje z 2. strani)

je njihova udeležba v skupnem zbirku celotnega dohodka razvodenela zaradi stagniranja primarnih področij gospodarstva občine. Zaposlenost se je povečala za 3—4 %, družbeni proizvod oziroma produktivnost pa na 12,4 %, izplačani osebni dohodki bodo po oceni za 9 mesecev pa v 1975 povečani za 25 %. Izgube v gospodarstvu bodo manjše kot lani, vendar pa se pri nekaterih TOZD temu ne bo mogoče izogniti. Zaloge so po vrednosti narasle za 24 % v gotovih izdelkih v nedovršeni proizvodnji pa za 39 %. Ocenjuje se, da bo izvoz povečan v letu 1975 za 20 %, uvoz pa bo znatno upadel zaradi prenehanja uvoza lesa iz drugih držav. Predvideva se, da bo poraba za investicije v osnovna sredstva dosežena s 60 % v primerjavi z letom 1974, zato pa se krepijo sredstva za obratne namene. Akumulativnost in ekonomičnost bo s težavo ostala na ravni leta 1974. Široka družbena akcija za stabilizacijo je vplivala na umiritev cen v začetku drugega polletja, tako da se bodo v letu 1975 cene gibale v okviru družbenega dogovora. Skozi vse leto je bila prisotna nelikvidnost gospodarstva, kar je motilo normalno finančno poslovanje organizacij združenega dela. Gospodarski položaj na prehodu v leto 1976 prinaša s seboj vrsto težav in zapletenih prepletanj in soodvisnosti

Gozdarstvo in lesna industrija sta še vedno najpomembnejši panogi

od inflacije do vseh tistih negativnih procesov, ki so hromili gospodarjenje v letu 1975. Zato bo težišče družbene akcije moralo potekati v duhu sprejetih stabilizacijskih programov, izvajanje pa še v večji meri kot doslej analizirati in konkretizirati odgovornost za izvršitev zadanih nalog. To ni naloga samo združe-

nega dela, ampak vseh odgovornih dejavnikov splošne in skupne porabe, ki naj ob skrbni analizi stabilizacijskih programov odpravijo pomanjkljivosti, ki so prisotne in bi zavirale razvoj v letu 1976 kot prvega leta izvajanja srednjeročnega družbenega razvoja za obdobje 1976—1980.

Osnovni cilji 1976

II. TEZIŠČE POLITIKE DRUŽBENOEKONOMSKEGA RAZVOJA OBČINE V LETU 1976

Osnovno vodilo in podlaga družbenoekonomskega razvoja občine v letu 1976 je Resolucija o družbenoekonomski politiki razvoja SR Slovenije in iz nje izhajajoče podlage v katere se vključujemo.

1. Uveljavljanje socialističnega samoupravljanja kot bistvene predpostavke za uresničitev ciljev in nalog tekoče in razvojne politike, ki zahteva:

— utrjevanje ustavne vloge delavcev v TOZD, krajevnih skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih ter krepitev delegatskih odnosov;

— oblikovanje, razvijanje ter stvarno uveljavljanje dohodkovnih soodvisnih celot v procesu oblikovanja skupne razvojne politike na osnovi združevanja dela in sredstev;

— nadaljnji razvoj samoupravnih interesnih skupnosti v gospodarstvu in v družbenih dejavnostih ter krepitev vloge uporabnikov znotraj njih.

2. Krepitev družbene samozasčite in ljudske obrambe ter krepitev pravic na splošni ljudski odpor.

3. Uresničevanje pogojev za stabilizacijo gospodarstva zahteva:

— povečanje proizvodnje in prilaganje tržnim razmeram in nenehno skrb za povečanje produktivnosti dela pri oblikovanju družbenega proizvoda;

— okrepitev konkurenčne sposobnosti gospodarstva za nastop na domačem in tujem tržišču v cilju izboljšanja plačilne bilance s tujino;

— obvladovanje vseh oblik porabe v okviru razpoložljivih sredstev na osnovi celovitega odločanja delavcev o dohodku in njegovi delitvi na akumulaciji in opredeljevanjem prednosti, ki bo odraz njihovih inte-

resov ter krepitev reprodukcijske sposobnosti gospodarstva;

— reševanje prednostnih nalog in združevanje sredstev v te namene;

— razvijanje dejavnosti, ki vzpodbujajo domačo konjunkturo in ne slabšajo plačilno bilanco v vključno turizem in malo gospodarstvo;

— izobraževanje ob delu, podpiranje znanstveno raziskovalnih akcij na vseh področjih, bolj kot doslej stimulirati novatorska dela, ki v praksi izboljšujejo proizvodne procese.

Izhodišča za program

III. OSNOVNA IZHODIŠČA GOSPODARSKEGA RAZVOJA V LETU 1976

Združeno delo bo v letu 1976 poslovalo pod pogoji, ki se prenašajo iz leta 1975 in terjajo rešitve, ki jih ni mogoče rešiti čez noč. Nestalne razmere na domačem tržišču ni mogoče takoj učvrstiti, energija in reprodukcijski materiali se dražijo, razpoložljiva sredstva gospodarstva za lastno in razširjeno dejavnost so skopa, računati pa je na obveznosti do izgradnje infrastrukturnih objektov, pomembnih za našo nacionalno gospodarstvo (železnica, električna energija, cestno omrežje).

Ob sorazmerno stabilnejših pogojih gospodarjenja in nadaljnji rasti gospodarstva in če bomo produktivnost zaposlenih realno povečevali, odpravljali negativne pojave, pred-

videvamo za leto 1976 naslednji razvoj:

(Glej tabelo na 4. strani)

Družbeni proizvod bo narasel predvsem zaradi povečanja industrijske proizvodnje. Ta se bo povečala pri TOZD kovinarstvo »Gradbenik«, nadalje pri GLIN — TOZD »Smreka« in TOZD »Lesna industrija« Nazarje v obratu ivernih plošč. Proizvodnji modne konfekcije »Elkroj« Mozirje, TOZD »Gorenje« v Nazarjah in obratu Cinkarne v Ljubiji. Realni družbeni proizvod bo počasneje naraščal, vendar je povečanje nad republiškim nivojem. Gospodarstvo bo moralo povečati napore za izvoz zaradi omejenega povpraševanja na domačem trgu. Produktivnost dela se mora povečati

(Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje s 3. strani)

Stopnja rasti v industriji:

	MOZIRJE		SRS
	ocena za leto 1976 indeks 1975/74	Plan 1976 indeks 1976/75	1976 indeks 1976/75
Nominalni družbeni proizvod	128	115	112,2
Realni družbeni proizvod	109	110	105,0
Industrijska proizvodnja	111	109	106,0
Izvoz	116	110	106,0
Zaposlenost	104	105,5	103,0
Produktivnost dela	105	104—105	102—103
Bruto osebni dohodki	129	113,5	110,8
Osebni dohodek na zaposlenega	126	108	107,6
Realni osebni dohodek na zaposlenega	99	101	101,0
Investicije v osnovna sredstva	60	108	107,0

nad republiškim poprečjem, ker je stopnja intenzivnosti dela na splošno pod poprečjem. Bruto osebni dohodki bodo v masi povečani zaradi večje zaposlitve in povišanih osebnih dohodkov zaposlenih. Realni osebni dohodki morajo biti stimulatívni, zato bodo naraščali hitreje kot življenjski stroški, vendar za 3 % manj kot produktivnost dela. Zaposlenost bo narasla za 5,5 %, kar pomeni povečanje delovnih mest za 170.

Prednostne naloge

INDUSTRIJA

V gozdarstvu bo enak obseg proizvodnje kot je bil v preteklem letu. Spreminja pa se način izkoriščanja gozdov. Nove metode izkoriščanja, ki jih omogoča gozdna mehanizacija, bodo pripomogle k skrajšanju časa od poseka do predelave in znižanja proizvodnih stroškov, napadli bodo tudi kakovostnejši sortimenti.

V lesno predelovalni industriji bo do imela prednost tista investicijska vlaganja, ki zagotavljajo povečanje stopnje predelave lastne lesne surovine. Del investicij bo namenjen za dokončanje že začelih investicijskih vlaganj, to je v strojno opremo v obratu za stavbno pohištvo. Znatna gmotna sredstva pa bodo uporabljena v izgradnjo kotlovnice, ki je za nadaljnji razvoj ključnega pomena. V prihodnjem letu bodo usmerjeni največji napor za preusmeritev proizvodnje končnih izdelkov na izključno domačem lesu, kar zahteva izboljšanje proizvodnega procesa od poseke lesa do končne predelave.

TOZD »Smreka« se je uveljavila s proizvodnjo montažnih objektov. V prihodnjem letu predvideva dvakratno povečanje proizvodnje montažnih objektov, kar bo mogoče doseči z izgradnjo novih proizvodnih prostorov in vlaganji v strojno opremo.

Obrat ivernih plošč bo z uvedbo četrte izmene izboljšal izkoriščanje kapacitet in s tem povečal proizvodnjo za 15 %.

OZD »Elkroj« v letu 1976 načrtuje izgradnjo novih prostorov za družbeno prehrano, garažo in obratne prostore. S preselitvijo navedenih

V letu 1976 je računati s prehodom na obračun celotnega dohodka in dohodka na podlagi plačane realizacije, kar bo sicer objektivna in realnejša ekonomska kategorija in je tudi eden od pogojev za njeno racionalno porabo.

Investicije v osnovna sredstva bodo znašale približno 42 milijonov din in bodo povečane za 8 % v primerjavi z letom 1975.

kapacitet se bo v obstoječi proizvodni hali sprostila določena površina, kamor namerava razširiti proizvodne kapacitete. Na porast produktivnosti dela bo v največji meri vplivalo nadaljnje uvajanje in razvijanje dela po metodi work factor. Z nabavo nekaterih šivalnih strojev bo omogočena boljša sinhronizacija tehnološkega postopka. Z upoštevanjem vseh naštetih faktorjev dela planirajo, da bo realna produktivnost dela v letu 1976 porasla za 10 %. Poleg investicijskih naložb v gradbene objekte in delovne priprave proizvodnega značaja načrtujejo v letu 1976 tudi nakup srednjega računalnika, s katerim bodo modernizirali finančno-računovodsko in komercialno poslovanje.

V TOZD MGA Gorenje Nazarje obstaja v letu 1976 znatno večja možnost izvoza. Proizvodnja bo v danih razmerah povečana, vendar jo bo mogoče v prihodnje povečevati le, če se bodo proizvodni prostori razširili, saj sedanji tega ne omogočajo. V kolikor bodo naložbe v nove objekte realizirane, bo mogoče povečati tudi izvoz. Število novo zaposlenih po oceni bo znašalo 3—4 % v primerjavi z letom 1975, zato ta delovna organizacija namerava investirati določena sredstva v povečanje dodatnih prostorov.

V TOZD Kovinarstvo SGP Gradbenik Ljubno ob Savinji se bo proizvodnja povečala, kar omogoča novozgrajena hala, seveda pa je to odvisno od kooperantov, če bodo tudi ti obseg poslovanja širili.

V obratu Cinkarna Ljubija se predvideva 30 % povečanje proizvod-

nje na realizacijo v letu 1975. Tržne razmere to narekujejo, s čimer je nadaljnje planiranje proizvodnje podrejeno. Število zaposlenih se ne bo bistveno povečalo, obseg povečanega poslovanja pa bo omogočen z izboljšanim proizvodnim procesom.

KMETIJSTVO

Osnovna naloga na tem področju bo tudi v prihodnje preusmerjanje kmetij, razviti prek pospeševalne službe zadruge akcijo za pospešeno gradnjo silosov in pridelovanje koruzne oziroma travne silaže. Vzporedno s tem pa organizirati pridelovalne skupnosti s skupinsko uporabo strojev za spravilo silaže. Mlečna proizvodnja je že dala dobre rezultate na preusmerjenih kmetijah, zato bo njej treba dati še vnaprej prednost, kjer za to obstajajo pogoji. Poseben namen je treba dati vzreji plemenske in pitanju goveje živine. Perutninarstvo je nekoliko zastalo zaradi neustreznih cen, težiti pa moramo, da se ta dejavnost poveča vsaj za tisti obseg, ki ga omogočajo adaptirani prostori za te namene. Ocene kažejo, da se rast kmetijske proizvodnje lahko poveča v letu 1976 za 3 %. Da bi to dosegli na daljši rok je nujno prilagajati tudi kreditno politiko, ki pa se je v zadnjem času nekoliko poslabšala zaradi zavlačevanja in omejevanja sredstev z odobravanjem zahtevkov, kar ni v skladu s politiko bank o prednostnih naložbah. Temu v prid niso niti razdrobljene hranilne vloge, zato je treba čimprej pristopiti k organiziranju enotne hranilnice in posojilnice, s čimer bi pridobili več sredstev za kreditiranje. Davčna politika je že doslej stimulatívno vplivala na preusmerjanje kmetij, zato bo te kriterije tudi v prihodnje treba zadržati enako kot regresiranje obresti za kmetijske naložbe.

Kmetijska zemljiška skupnost bo tesno sodelovala z vsemi dejavniki pri zasnovah in izdelavi prostorskega plana, ki mora zagotoviti in določiti površine za trajno kmetijsko proizvodnjo. Pričeti z odkupi zemljišč.

GRADBENIŠTVO

Zmanjšani obseg sredstev za naložbe povzročata določene težave gradbincem. Zaradi teh dejstev naj bi se gradbeništvo tesneje povezovalo z vsemi dejavniki, ki imajo vpliv na boljšo in cenejšo organizacijo dela zlasti v stanovanjski graditvi. Zaradi pomanjkanja del v gradbeništvu bo nujno treba iskati tudi preusmeritev dela v izdelavo lesenih ostrešij, da se bo zadržal obseg zaposlenih, za kar je potrebno zagotoviti ustrezne lesne sortimente.

TRGOVINA

Ostanek dohodka v trgovini na drobno, ki je v naših razmerah razvejana med štiri organizacije združenega dela ne daje možnosti, da bi v letu 1976 lahko računali na povečanje prodajnih površin. V zaostrenih

(Nadaljevanje na 5. strani)

(Nadaljevanje s 4. strani)

pogojih trgovanja na drobno pa bi lahko na samoupraven in odgovoren način izboljšali izbiro blaga, če bi se napravila delitev prodaje v posameznih krajih. Iste zaloge dveh organizacij združenega dela zmanjšujejo dohodek trgovskim organizacijam, ločene predmete izven občine. Usme potrošniki pa so prisiljeni iskati določene predmete izven občine. Usmeriti bo potrebno skupne napore, da se obstoječi problemi začno postopno razreševati, vendar na daljši rok, s čimer bi dosegli specializacijo prodaje, tako da bi zagotovili nadaljnji obstoj in razvoj kolektivom, ki opravljajo trgovinsko dejavnost. Kljub opisanim razmeram pa bo trgovina na drobno morala v letu 1976 skrbeti za boljše založenost živil, predvsem pa sadja in zelenjave. Posebno skrb bo treba posvetiti nadaljnjemu dopolnilnemu izobraževanju trgovcev, kar bo vplivalo na kvalitetnejšo postrežbo potrošnikov. Trgovsko podjetje SAVINJA Mozirje ima v izdelavi srednjeročni program razvoja, v katerem predvideva v letu 1976 pripravo načrta za nov trgovski objekt v Mozirju.

GOSTINSTVO IN TURIZEM

Na področju gostinstva je skoraj enaka situacija kot v trgovinski dejavnosti ter zato položaj ni nič ugodnejši. Razdrobljenost, ki je pogojena na več organizacij, usmerjenih na svojstven način poslovanja, ne zagotavlja organiziranega nastopa na turističnem tržišču. Zaradi tega bo treba iskati v letu 1976 načine in oblike povezovanja s širšim zaledjem, da bi omogočili boljšo turistično izkoriščenost danih pogojev, ki jih je Gornjesavinjska dolina v pretek-

lem obdobju pridobila, zlasti z izgradnjo TC Golte. V letu 1976 bo asfaltirana cesta v Logarsko dolino, ki na povečan izletniški turizem ni dovolj pripravljena s svojimi zmogljivostmi. Zaradi tega bo nujno treba združevati sredstva in delo za uspešnejši razvoj turizma in gostinstva v občini v tako organizacijo, ki bi vključevala prek kooperantskih ali drugih odnosov tudi zasebne gostince in tiste kmete, ki že imajo pogoje in take, ki se usmerjajo v kmečki turizem. Pomembne naloge na tem

področju ima tudi Gornjesavinjska turistična zveza Mozirje.

OBRтна DEJAVNOST

Obrtno dejavnost bo pospeševati, zlasti še pospeševati uslužnostno dejavnost, ki za potrebami močno zastaja. Z davčno politiko bo razvoj te obrti stimuliran, v bodoče pa razmisliti ob gradnji novih stanovanjskih naselij tudi za izgradnjo obrtnih delavnic, ki jih v vseh krajih primanjkuje.

Nova stanovanja

IV. STANOVANJSKA GRADITEV V LETU 1976

V letu 1976 bo prvenstveno dokončati gradnjo 52 družbenih stanovanj, ki so ostala nedograjena iz leta 1975 zato bo v prihodnjem letu 1976 obseg stanovanjske graditve nekoliko nižji, kot v predhodnem letu. Na zmanjšanje obsega graditve vplivajo različni razlogi, predvsem pa nadpovprečna vlaganja v letu 1975 delno na račun sredstev, ki bodo zbrana v letu 1976, zmanjšana realna vrednost razpoložljivih sredstev zaradi vplivov inflacije oziroma nenavadno visokega porasta cen materiala, gradbenih storitev in obrtnih storitev v letu 1974 in v prvi polovici leta 1975.

Organizacije združenega dela in druge organizacije, ki oblikujejo sredstva za stanovanjsko graditev bodo v letu 1976 formirale sredstva za razširjeno reprodukcijo v stanovanjskem gospodarstvu v višini 12.000.000 din. V tem se za družbeno stanovanjsko graditev namenja

8.000.000 din, ostalo pa za pokritje drugih obveznosti in za kreditiranje individualne stanovanjske graditve. Predvideno je, da bodo individualni graditelji iz sredstev lastnih namenskih hranilnih vlog, iz bančnih posojil in iz posojil delovnih organizacij ter lastnih neposrednih vlaganj zbrali dodatnih 14.000.000 din tako, da bodo skupna sredstva, ki se namenjajo za družbeno in zasebno stanovanjsko graditev znašala 22.000.000 din.

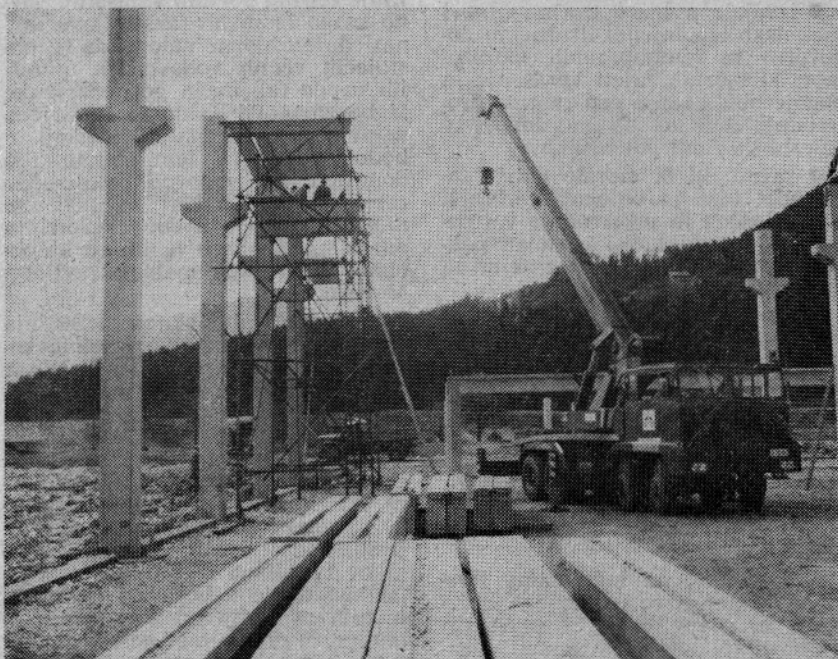
Iz navedenih skupnih sredstev bo možno pridobiti 1.230 m² neto družbenih stanovanjskih površin oziroma 22 stanovanj povprečne velikosti 56 m² po ceni 6.500 din za kvadratni meter neto stanovanjske površine in 3.580 m² neto stanovanjskih površin pri zasebni stanovanjski gradnji kar znaša približno 40 novih stanovanj v zasebni izgradnji, oziroma skupno 4.819 m² stanovanjskih površin.

Zaradi medsebojne pogojenosti obsega stanovanjske graditve, urbanističnih in komunalnih pogojev ter razpoložljive investicijske tehnične dokumentacije pa ne bo v celoti izhajati iz razpoložljivih sredstev za stanovanjsko graditev. Zato bo na edinih trenutno razpoložljivih lokacijah v Nazarjah in v Ljubnem pričeta gradnja dveh stanovanjskih objektov na podlagi noveliranih projektov za stanovanjskih blok Nazarje. S tem bo Nazarje pridobilo nov stanovanjskih blok s 15 stanovanji, Ljubno pa z 12 stanovanji, skupaj torej 27 stanovanj. Ker bo fizični obseg stanovanjske graditve presegal v letu 1976 formirana sredstva za ta namen, bo del finančnih obveznosti poravnani iz sredstev za leto 1977, ko bo gradnja tudi zaključena.

Navedena planska izhodišča temeljijo na sedaj uveljavljenem 6 % prispevku za razširjeno reprodukcijo v stanovanjskem gospodarstvu. V kolikor bo prišlo do povečanja prispevka tako, kot je predvideno v izhodiščih družbeno ekonomskega razvoja za obdobje 1976—1980 v občini Mozirje, bo obseg stanovanjske graditve temu primerno večji.

Komunalna vlaganja in komunalno opremljanje zemljišč je predhodnica drugih investicijskih vlaganj, zlasti stanovanjskih in drugih spremeljajočih vlaganj. V kolikor stavbno

(Nadaljevanje na 6. strani)

Gradbena dejavnost bo v 1976. letu nekoliko manj intenzivna

(Nadaljevanje s 5. strani)

zemljiške priprave niso pravočasno izvršene, lahko postanejo bistvena ovira pri bodočih investicijskih vlaganjih. Da se to ne bi primerilo, bo potrebno dopolniti ali dokončati določeno urbanistično dokumentacijo, pridobiti stavbna zemljišča in jih primerno komunalno opremiti. V ta namen se bo v letu 1976 pristopilo k proučitvi možnosti nadaljnje blokovne gradnje v Mozirju, Rečici in Gornjem gradu ter pripravi ustrezne urbanistične dokumentacije, dovršitvi že pričetih del na izdelavi zazidalnih načrtov za Mozirje — Podvrh II za individualno stanovanjsko gradnjo in na Ljubnem za obrtno cono, k pripravili na izdelavo zazidalnega načrta za individualno in blokovo gradnjo v Lučah in pristopiti k izdelavi urbanističnega načrta za Solčavo in Logarsko dolino.

Za potrebe individualne stanovanjske graditve v Ljubnem in Rečici bo odkupljenih 10—15 stavbnih parcel za graditev obrtnih delavnic v Ljubnem 5 stavbnih parcel. V Mozirju bo potrebno dokončati komunalno ureditev za 27 stavbnih parcel, v Gornjem gradu za 15 stavbnih parcel in v Rečici za 5 stavbnih parcel. Za izvršitev navedenih nalog bodo potrebna naslednja sredstva:

1. za pripravo in izdelavo urbanistične dokumentacije in zazidalnih načrtov 250.000 din;
2. za odkup in pripravo stavbnih zemljišč za 25 parcel 900.000 din;
3. za komunalno ureditev 1.800.000 din. Skupaj potrebna sredstva za opremljanje stavbnih zemljišč 3.150.000 dinarjev.

Področje te dejavnosti bo prevzela interesna skupnost za urejanje stavbnih zemljišč, ki bo leta 1976 za te namene ustanovljena.

z vodo, odpravo odplak in atmosferskih voda, vzdrževanje zelenih površin v naseljih, javno snago in javno razsvetljavo.

3. Samoupravna komunalna interesna skupnost za upravljanje in urejanje stavbnega zemljišča.

Naštete skupnosti bodo povezane v občinsko zvezo komunalnih interesnih skupnosti, ki bo usklajeno planirala razvoj vseh komunalnih dejavnosti za kar najbolj učinkovito zadovoljevanje delovnih ljudi s komunalnimi dobrinami in storitvami.

Komunalna interesna skupnost za ceste, bo imela kot osnovno nalogo izgradnjo in vzdrževanje cest IV. reda. Podlaga za to bo že začeta akcija za kategorizacijo cest in določitev prednostnih prometnic v občini.

V letu 1976 se začenja izvajati srednjeročni razvoj cestnega omrežja v SR Sloveniji, ki predvideva dokončanje izgradnje ceste v Logarsko dolino ter začetek priprav za modernizacijo ceste Gornji grad—Črni vec—Kamnik, ki naj bi bila končana v letu 1980. Z izgradnjo te ceste bo območje občine Mozirje odprto z ljubljanskim gospodarskim zaledjem, ki bo poživilo poleg turističnega prometa tudi gospodarski razvoj občine. Stremeti bo treba, da se dotrajani mostovi na republiških cestah nadomestijo z novimi po programu Skupnosti za ceste SR Slovenije. Čimprej se mora odpraviti tudi cestna ožina v Gornjem gradu, ki resno ogroža odvijajoči se promet in varnost pešcev.

Za izboljšanje lokalnega cestnega omrežja so uspešno pripomogle akcije občanov združenih in krajevnih skupnosti z zbiranjem samoprispevkov, s prostovoljnim delom ter drugimi oblikami, zato bomo ta način urejanja cest nadaljevali tudi v letu 1976.

Komunalna interesna skupnost za preskrbo naselij z vodo, odpravo odplak in atmosferskih voda, vzdrževanje zelenih površin v naseljih, javno snago in javno razsvetljavo ima naslednje osnovne naloge, da na obstoječih večjih vodovodnih omrežjih uvede tak način gospodarjenja, ki bo zagotovil redno in razširjeno dejavnost, ki jo zahteva sedanja in bodoči razvoj. V tem obdobju bo dograjen tudi vodovod Letošče—Nazarje—Mozirje. Iskati bo tudi vse možnosti, da se uvede organiziran odvoz smeti v vseh večjih krajih občine v okviru komunalnega podjetja Mozirje.

Območna vodna skupnost Savinja—Sotla bo v letu 1976 izdelala načrt za čistilno napravo ter kolektor Nazarje—Mozirje. S tem načrtom bi morali nujno študijsko proučiti možnost priključitve na to napravo za naselje Rečica. Območna vodna skupnost bo tudi v tem letu v okviru razpoložljivih sredstev vzdrževala ogrožena obrežja na Savinji in Dreti. Podjetje za urejanje hudournikov Ljubljana bo zaključilo regulacijo Savinje v Logarski dolini, ki je bila ogrožena po zaprodenju. S tem pa ta problem še ne bo v celoti rešen, zato bo potrebno regulirati tudi stranske pritoke, kar mora

(Nadaljevanje na 7. strani)

Pri cenah stabilizacijsko

V. SMERNICE IN UKREPI NA PODROČJU CEN

Resolucija in izvajanje ukrepov na področju cen in tržišča se vključuje v izhodišče zvezne, republiške resolucije o ukrepih za stabilnost gospodarjenja v letu 1976. Ti dokumenti predvidevajo polovico manjšo stopnjo rasti cen proizvajalcev kot v povprečju leta 1975. Tudi cene na drobno in življenjski stroški bodo občutno počasneje naraščali kot v letu 1975, tako da se bodo v letu 1976 v povprečju povečali le za okoli tretjino primerjalno za leto 1975. V letu 1976 se bo vodila restriktivna politika cen med drugim tako, da se v cene ne bo mogla vgrajevati razvojna komponenta, dokler ne bo uveljavljen nov sistem cen in sprejet srednjeročni načrt razvoja. Opisana izhodišča pa nas obvezujejo da bomo v letu 1976:

- posvetili posebno pozornost cenam osnovnih živil in storitev ter preprečevali nadaljnje naraščanje življenjskih stroškov;

- storili več za izboljšano preskrbo s sadjem in zelenjavo, pa tudi z drugimi osnovnimi proizvodi za kar bi kazalo spodbuditi organizacije potrošnikov pri vključevanju v spoznavanje in družbeno dogovarjanje o cenah;

- ustvarjati pogoje za ustanavljanje samoupravnih interesnih skupnosti za področje komunalnih storitev tako, da se sredstva, ki so potrebna za razvoj teh dejavnosti ne

bodo zagotavljala izključno s povečanjem cen na kratke roke, ampak z dolgoročnimi krediti in z zbiranjem ter združevanjem sredstev v okviru SIS pa tudi iz bančnih sredstev;

- postopno uveljavljati načelo stroškovnih stanarin, istočasno pa razvijati komponento solidarnosti in socialno varstvo, na osnovi širše sprejetih družbenih dogovorov v SR Sloveniji;

- strokovne službe vključno pa tudi pristojne inšpekcije bodo morale nepretrgano zasledovati gibanje cen, jih analizirati ter svoje ugotovitve posredovati pristojnim organom in združenem delu, proti kršiteljem predpisov pa ustrezno ukrepati.

Združeno delo bo v letu 1976:

- izvajalo politiko cen na osnovi vsebinsko izpolnjenih družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov, ki morajo zajeti vprašanja in pogoje oblikovanja cen znotraj proizvodnih celot ter ob maksimalni udeležbi končnih potrošnikov;

- zagotoviti bi morale boljše založenost trga in omogočiti hitrejši prenos zalog in proizvodnje v trgovino ob fleksibilnejši poslovni politiki in z zniževanjem cen kjer ta možnost obstaja;

- nujno bo sistemsko reševati in postopno preiti na zagotavljanje občinskih blagovnih rezerv, kar mora nakazati tudi srednjeročni družbeni načrt za leto 1976—1980.

Nove interesne skupnosti

VI. KOMUNALNA DEJAVNOST

V letu 1976 bodo za zadovoljevanje in izvrševanje nalog s področja komunalne dejavnosti ustanovljene samoupravne komunalne interesne skupnosti, in sicer:

1. Samoupravna komunalna interesna skupnost za urejanje, vzdrževanje in novogradnjo občinskih in krajevnih cest, mostov, cestne signalizacije in javnih parkirišč.

2. Samoupravna komunalna interesna skupnost za preskrbo naselij

Posebna skrb je posvečena razvoju in modernizaciji cestnega omrežja

(Nadaljevanje s 6. strani)
srednjeročni program vodnogospodarskih del zagamčiti. Temeljna vodna skupnost občine Mozirje bo v letu 1976 odprla svoj tekoči račun pri SDK ter se organizacijsko še bolj kot doslej povezovala z OZD in prek samoupravnega sporazumevanja načrtovala izvajanje vodnogospodarskih del v občini.

Elektro Celje bo v letu 1976 dokončal programirana dela, ki jih ni izvršil v letu 1975 v Lučah in Devcah. Vedno večja poraba električne energije nalaga temu kolektivu dolžnost po hitrejši izgradnji trafo postaje. Da bi zagotovili nemoteno dobavo električnega toka v bodoče, bo Elektro Celje v letu 1976 izdelal načrt za novo razdelilno trafo postajo v Preseki pri Mozirju. Ta bo v povezavi z obstoječo razdelilno trafo

postajo v Nazarjah zagotavljala kvalitetno električno energijo, ki je pogoj nadaljnjemu gospodarskemu razvoju.

V letu 1976 bo podjetje za PTT promet v celoti realiziralo izgradnjo avtomatskih telefonskih central na območju občine. Dograjena in vključena bo avtomatska centrala v Lučah v novozgrajeni poslovno stanovanjski stavbi. S tem bo dana možnost, da se bo število telefonskih naročnikov znatno povečalo. V polaganju je telefonski kabel Gornji grad—Bočna—Šmartno ob Dreti, s katerim bodo povezani v telefonsko avtomatsko omrežje prebivalci teh krajev. S tem seveda še ni končana akcija za modernizacijo telefonije, zato bo v prihodnje stremeti, da se tudi odročni zaselki vključijo v nov telefonski sistem.

Krajevne skupnosti

VII. DEJAVNOST KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Delovni ljudje ustvarjajo pogoje za svoj obstoj in delovanje v TOZD tako, da uresničujejo naloge in cilje v programih dela. Ustvarjanje dohodka na eni in njegova delitev na drugi strani sta delavčeva osnovna dolžnost in pravica. Od večje ali manjše uspešnosti usvarjanja dohodka bo nedvomno odvisno tudi zadovoljevanje delavčevih potreb v krajevni skupnosti, kjer živi in dela. Zaradi tega bo v novih pogojih delovanja krajevnih skupnosti zagotoviti tak sistem financiranja, da bo delegatski sistem resnično zaživel na vseh področjih družbenega življenja. V letu 1976 bodo morala vsa prizadevanja biti usmerjena v to, da se zagotovijo sredstva za funkcionalne izdatke iz splošne porabe.

Z reorganizacijo dosedanjih del na krajevni uradih bo mogoče za-

gotoviti krajevnim skupnostim administrativno-tehnična, opravila za nemoteno delovanje, obenem pa bodo rešeni pisarniški prostori v tistih krajevnih skupnosti, kjer obstojajo krajevni uradi. V krajevnih skupnostih Bočna—Nova štifta pa bo iskati drugačne rešitve, da bo delovanje tudi tem zagotovljeno.

Razvojni programi SIS na področju družbenih dejavnosti in programi del komunalnih interesnih skupnosti morajo postati sestavni del programov razvoja krajevnih skupnosti. V te razvojne programe se morajo vključiti tudi organizacije združenega dela, ker je njihova prisotnost tesno povezana z življenjem kraja in prebivalcev določenega območja. V sistemu financiranja krajevnih skupnosti bo nujno realizirati družbeni dogovor o financiranju neposrednih nalog krajevnih skupnosti, ki je v pripravi za celjsko regijo.

Pomembne družbene dejavnosti

VIII. SKUPNA PORABA

V skupne potrebe so zajeta področja družbenih dejavnosti, ki so samoupravno organizirana v občinskih, regionalnih in republiških samoupravnih interesnih skupnostih.

V sklepih in stališčih 7. kongresa ZKS, 10. kongresa ZKJ in osnutka resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije ter neposrednih nalogah v letu 1976 so postavljene naloge in celovit program razvoja. Program vsake SIS občine Mozirje v letu 1976 temelji na tej politiki in daje prednost tistim nalogam in potrebam, ki najbolj neposredno prispevajo k dvigu družbene produktivnosti in temeljnemu standardu občanov in delovnih ljudi.

Izhodišče za program izobraževalne skupnosti je zagotovitev primernih pogojev dela pri vzgoji in izobraževanju naših otrok. Program vzgojno-izobraževalne dejavnosti v občini Mozirje in njegovo vrednotenje temelji na nalogah, ki izhajajo iz veljavnih zakonskih določil in stališč, da je treba izvajati in financirati naloge, ki so po ustavi obvezne. Upoštevana so tudi določila zakona o samoupravnih interesnih skupnostih vzgoje in izobraževanja, ki na osnovi ustavnih določil postavlja delavce v vzgojno-izobraževalnih ustanovah kot izvajalce nalog v medsebojno povezanost z delavci v združenem delu kot uporabniki teh dejavnosti.

Pri financiranju v letu 1976 upoštevamo prvenstveno tiste naloge, ki so po ustavi obvezne.

Vsebina vzgojno-izobraževalnega dela je opredeljena z enotnim načrtom na področju SR Slovenije in daje osnovne smernice vzgojno-izobraževalnega procesa. Na tej podlagi so izdelani normativi in merila za ugotovitev višine povračila za opravljanje dejavnosti vzgojno-izobraževalnih ustanov.

V občini so štiri centralne osnovne šole, kjer v 76 oddelkih obiskuje pouk v šolskem letu 1975/76 1.926 učencev. V okviru osnovnih šol (Mozirje, Ljubno) deluje 5 vzgojno-varstvenih oddelkov, v katere je vključenih 100 predšolskih otrok.

Program dejavnosti vzgoje in izobraževanja za leto 1976 je nadaljevanje doslej dosežnega programa in obenem korak naprej za doseg dolgoročnih ciljev na tem področju, kot so podaljšano bivanje učencev, celodnevna šola, ustanovitev posebne šole in reforma srednjega šolstva.

V letu 1976 bo v okviru referendumskega programa izvršena rekon-

(Nadaljevanje na 8. strani)

(Nadaljevanje z 8. strani)

strukcija osnovne šole Luče, kjer bo poleg novih učnih prostorov urejen tudi prostor vzgojno-varstvenega oddelka. Prizadevanja morajo biti usmerjena na dopolnitev prosvetnih kadrov (trenutno manjka 10 učiteljev), vzporedno s tem pa je treba reševati tudi vprašanja stanovanj za prosvetne delavce, kar je najbolj aktualno na Ljubnem.

Modernizacija učnih prostorov je bila doslej v šolah zelo zapostavljena. V letu 1976 bo treba v okviru možnosti ta problem načeti, da bomo lahko dejansko nudili našemu šolarju pouk po sodobnih didaktičnih principih.

Dejavnost delavske univerze se v letu 1976 še razširja glede na potrebe naših občanov predvsem na področju splošnega izobraževanja (od zdravstvene vgoje do tečajev tujih jezikov), družbenopolitičnem izobraževanju (seminarji za samoupravljalce). Pri strokovnem izobraževanju pa se dejavnost razširja še v kovinarsko šolo in tečaji za interne kvalifikacije. Ob vsej tej dejavnosti pa nastopa vprašanje učnih prostorov ter poslovnega prostora, ki je že sedaj pretesnjeno.

OTROŠKO VARSTVO

Odločamo se za delovne in razvojne programe, kjer načrtujemo in skušamo doseči čim bolj učinkovito vzgojno varstvo naših najmlajših občanov. To bomo dosegli s smotrnimi naložbami v večanje prostora vzgojno-varstvenih oddelkov in hkrati v sodelovanju z osnovnimi šolami krepili in širili predšolsko vzgojo v okviru teh šol.

Realizacija nalog za korist otroka pa temelji tudi na sodelovanju z drugimi interesnimi skupnostmi, ki imajo v svojem programu naloge v zvezi z vzgojo in varstvom otrok.

ZDRAVSTVENO VARSTVO

V letu 1976 predvidevamo nadaljnje izpopolnjevanje zdravstvene službe. Zdravstvena postaja Luče bo opremljena z najnujnejšimi aparati in z vso ostalo opremo. Zobna ambulanta bo opremljena z moderno turbinsko aparaturo. V prvem četrtletju bo nastavljen nov stalni zdravnik v Lučah. Predvideva se ureditev učinkovitejše dežurne službe in skladno s sredstvi, ki bodo na razpolago uvedba dveh novih specialističnih ordinacij v Nazarjah in sicer očesnega zdravnika in zdravnika specialista za notranje bolezni 1-krat tedensko. Kot doslej bo posvečena posebna skrb otroškemu in šolskemu zdravstvenemu varstvu ter zdravstvenemu varstvu nosečih žena. Sistematski pregledi delavcev se bodo vršili v dosedanjem obsegu, večja skrb bo posvečena borcem v obliki sistematičnih pregledov.

SOCIALNO SKRBTSTVO

V tej skupnosti se uresničuje družbeni interes za tiste, ki terjajo širšo solidarnost delovnih ljudi. Občani imajo ustavno zavarovano pra-

vico, obenem s humanizacijo socialističnih družbenih odnosov, do družbene pomoči v primeru nezmožnosti za delo ali ob pomanjkanju sredstev za preživljanje, tudi takrat, kadar je občanu ogroženo vključevanje v življenje in delo družbene skupnosti.

To družbeno pomembnost je opredelil zakon o socialnem skrbstvu, ki določa obseg, dejavnost in druge ukrepe, s katerimi zagotavlja pomoč ogroženim.

V letu 1976 bo poleg redne dejavnosti treba zagotoviti tudi potreben prostor nekaterim našim ostarelim občanom v socialnem zavodu za odrasle (verjetno dom upokojenec v Polzeli).

KULTURNA SKUPNOST

Dejavnosti na področju kulture morajo ostati najmanj v obsegu preteklega leta, s tem, da se bodo še bolj usmerile na približevanje kulturnih dobrin delovnim ljudem v združenih delu in krajevnih skupnostih ter mladim, posebno v šolah.

Kulturna skupnost mora biti tisti samoupravni mehanizem, ki usklajuje potrebe in možnosti, sredstva in cilje, interes izvajalcev in porabnikov, tako da zagotavlja maksimalno sodelovanje med izvajalcem in potrošnikom ter sodelovanje kulturne politike na ravni občine pa tudi na ravni republike.

TELESNA KULTURA

Zastavljeni cilji so logično nadaljevanje pozitivnih premikov v telesni kulturi in imajo dolgoročen pomen.

Prednostne naloge v tej dejavnosti so predvsem razvoj množičnosti v telesni kulturi, izgradnja potrebnih objektov in reševanje kadrovske problematike.

V razmahu množičnosti v telesni kulturi so nekateri premiki že vidni predvsem pri šolskih športnih društvih in sindikalnih igrah, kar je

Obvestilo

OBCANI!

Prosimo vas, da vaše predloge in mnenja ob predlagani resoluciji posredujete Izvršnemu svetu Skupščine občine Mozirje.

vsekakor rezultat prizadevnosti določenih kadrov. Vendar stanje še vedno ni na zavirljivi ravni med drugim tudi zaradi pomanjkanja telesnokulturnih objektov.

Gospodarske razmere, ki terjajo omejitve v skupni porabi in določene programske prioritete terjajo najodločnejše zavzemanje za odgovorno in racionalno namenjanje sredstev najbolj upravičenim zahtevkom.

Glede na to se bo skupna poraba uokvirila v meje, ki jih določa republiška resolucija po družbeno-ekonomskih izhodiščih, republiški družbeni dogovor o razporejanju dohodka v letu 1976, dogovorjena in usklajena bilanca dopustnih prispevnih stopenj za skupno porabo in ta resolucija.

Konkretizacija obsega skupne porabe v občini bo izhajala iz v prejšnjem odstavku nakazanih dokumentov, opredelila pa se bo z občinskim družbenim dogovorom o razporejanju dohodkov v letu 1976, ki ga za območje občine Mozirje sklene izvršni svet SO Mozirje s prizadetimi nosilci porabe in z drugimi družbenopolitičnimi dejavniki.

(Nadaljevanje na 9. strani)

Tudi planinstvo je sestavni del telesne kulture

Kaj še iz proračuna

(Nadaljevanje z 8. strani)

IX. SPLOŠNA PORABA

Splošna poraba v občini v letu 1976 se oblikuje na podlagi meril sprejetih v družbenem dogovoru o splošni porabi v občinah v letu 1976 in sicer tako, da obseg ne bo presegel za več kot 11,1 % porabe iz leta 1975 zmanjšan za prenešene obveznosti.

Splošna poraba v občini se v letu 1976 za posamezne oblike porabe dočeli po naslednjih merilih:

- sredstva za delo upravnih in pravosodnih organov — po merilih družbenega dogovora o zagotavljanju sredstev za delo državnih organov v SR Sloveniji;

- sredstva za dejavnost družbenopolitičnih organizacij — na podlagi porabe v letu 1975;

- sredstva za program splošne ljudske obrambe, ki se zagotavljajo iz občinskega proračuna — na podlagi sporazuma med podpisnicami, glavnim štabom za SLO in republiškim sekretariatom za ljudsko obrambo;

- sredstva za dejavnost krajevnih skupnosti — za sofinanciranje funkcionalnih izdatkov, uresničevanja nalog s področja delegatskega sistema ter za dejavnost družbenih organizacij in sicer tako, da ta sredstva znašajo najmanj 30 dinarjev na prebivalca;

- sredstva za priznavalnine borcev NOB — na podlagi porabe sredstev občinskih proračunov v letu 1975 za ta namen;

- sredstva za komunalno dejavnost — na podlagi porabe za te namene v letu 1975, brez anuitet in drugih obveznosti v vnaprej določenem znesku;

- sredstva za pospeševanje kmetijstva — na podlagi usklajenih meril izdelanega programa podpisnic družbenega dogovora o splošni porabi v občinah v letu 1976, obseg potrebnih sredstev ugotovi republiški sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v sodelovanju s podpisnicami;

- druge oblike porabe, za katere se bodo sredstva v letu 1976 še zagotavljala iz občinskih proračunov, se zagotavljajo na podlagi ustrezne porabe v letu 1975;

- za investicije v šolstvo in otroško varstvo se bodo poleg sredstev iz uvedenega samoprispevka zbirala tudi sredstva po sklenjenem samoupravnem sporazumu z delovnimi organizacijami z veljavnostjo od 1. 5. 1973 do 30. 4. 1978 po stopnji 1 % na izplačane BOD. Sredstva iz samoprispevka in iz tako zbranih sredstev se usmerijo v dozidavo in adaptacijo šole Luče.

piti, tehnično jih opremiti in strokovno usposobiti. Posebno skrb je posvetiti specializiranim enotam CZ v KS in OZD. Pospešeno je delati na uveljavljanju samozaščite delovnih ljudi in občanov in izvajanju ukrepov civilne zaščite, predvsem kar zadeva izgradnjo zaklonišč in zaklonilnikov, zatamnjevanja, zaščito pred požari, pred rušenji itd.;

- delati je na dograditvi sistema oprezovanja, javljanja, obveščanja in alarmiranja (OJOA) in dopolniti sistem vojnih vez. Oba sistema je kadrovsko izpopolniti in strokovno usposobiti;

- v procesu obrambne vzgoje je vključiti kar največ delovnih ljudi in občanov. Posebno skrb je posvetiti mladini, ki ne obiskuje srednjih šol, pripadnikom civilne zaščite in nerazporejenemu prebivalstvu. Težiti je na dosledni izpopolnitvi predpisanega učnega načrta. V obrambno vzgojo vključiti DU Mozirje, občinski odbor RK Mozirje, občinsko gasilsko zvezo in druge strokovne organizacije;

- izpopolniti in posodobiti mobilizacijsko pripravljenost v vseh sredinah na osnovi izkušene mobilizacijske taktičnih vaj preteklega obdobja;

- skrbeti za pravilno izbiro kandidatov za rezervne vojaške starešine v občini, predvsem pa zavod za zaposlovanje Velenje, šole, občinska konferenca ZSMS, OK SZDL, ZRVS in ZB NOV. Šolsko mladino in njihove starše seznanjati z dobrimi in slabimi stranmi vojaškega poklica.

- v prizadevanju za usmerjanje mladine v vojaške poklice je še naprej vključevati vse družbene dejavnike v občini, predvsem pa zavod za zaposlovanje Velenje, šole, občinska konferenca ZSMS, OK SZDL, ZRVS in ZB NOV. Šolsko mladino in njihove starše seznanjati z dobrimi in slabimi stranmi vojaškega poklica.

(Nadaljevanje na 10. strani)

Jačanje obrambne moči

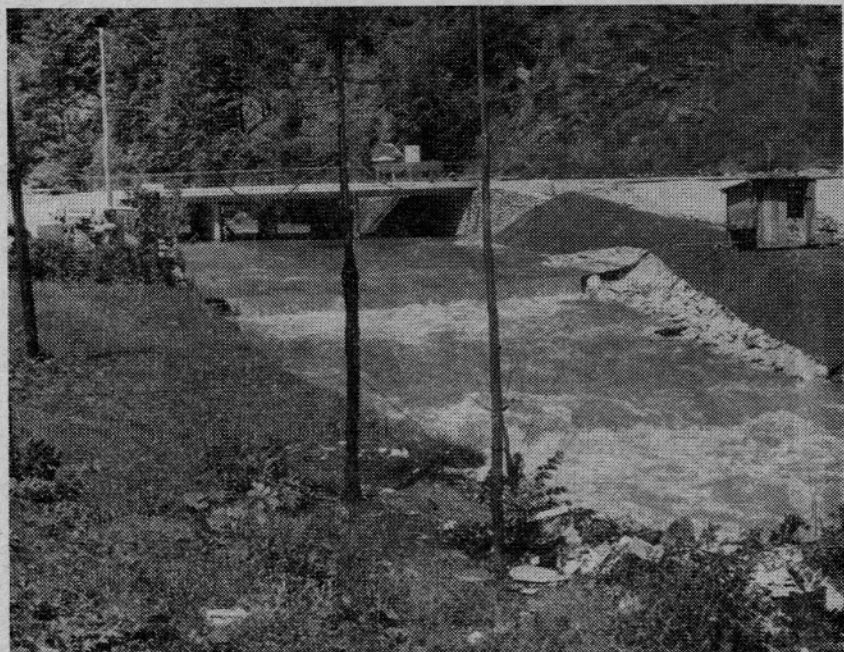
X. LJUDSKA OBRAMBA

Na področju ljudske obrambe je potrebno v letu 1976 zagotoviti izvršitev naslednjih pomembnejših nalog:

- v procesu podružbljanja obrambnih priprav je izpopolnjevati, dograjevati in materializirati priprave na splošni ljudski odpor na vseh ravneh (v občini, KS in OZD in drugih organizacijah). Vzoredno z izvajanjem obrambnih priprav je krečiti odgovornost nosilcev obrambnih priprav in zaščite obrambnih priprav na principu družbene samozaščite;

- sprejeto zasnovo organizacije enot teritorialne obrambe še naprej razvijati in dograjevati v organizacijskem, kadrovskem in materialnem pogledu. Vključevanje mladih v enote TO je zadržati na doseženem nivoju. V vzgojno izobraževalnem procesu je oblikovati vojaške kolektive in usposobiti pripadnike enot TO za izvrševanje zadanih nalog;

- vso skrb je posvetiti nadaljnji organizacijski, kadrovski in materialni krepitvi organizacije CZ. Enote CZ kadrovsko in številčno okre-

Nov most v Solčavi, pomembna pridobitev za kraj in cesto proti Logarski dolini

UKINITEV KRAJEVNIH URADOV

Izvršni svet SO Mozirje je v obširni razpravi in na pobudo družbenopolitičnih organizacij ob usklajevanju proračuna SO Mozirje za leto 1975 ob upoštevanju resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije ter neposrednih nalogah v letu 1975 v smislu prizadevanj vsestranskega varčevanja in racionalnega obnašanja na vseh področjih in ravneh, predvsem v smeri zmanjševanja stroškov poslovanja družbenopolitične skupnosti kot celote, v smislu racionalnejše porabe materialnih in drugih sredstev, večji in smotrnejši izkoriščenosti zmogljivosti, boljše organizacije dela in povečanja storilnosti dela ob učinkovitejši izrabi delovnega časa in večji delovni disciplini dal na 24. seji, ki je bila dne 15. 7. 1975 pobudo družbenopolitičnim organizacijam in KS za uvedbo javne razprave o ukinitvi krajevnih uradov v občini Mozirje. Izvršni svet SO je zadolžil oddelek za notranje zadeve, da je pripravil gradivo, na osnovi katerega je bilo

mogoče začeti javno razpravo v družbenopolitičnih organizacijah in krajevnih skupnostih.

V omenjenem gradivu sta bili zlasti pomembni področji, ki sta zajemali opis področja dela krajevnih uradov, kot dela uprave SO in številni prikaz opravljenega dela (za vsak KU posebej) za lansko celoletno obdobje. V istem gradivu je bilo prikazano tudi področje dela krajevnih skupnosti z namenom, da bi bila čim bolj in objektivno prikazana upravičenost pobude o ukinitvi krajevnih uradov ob istočasni ustanovitvi pisarn krajevnih skupnosti, ki bi v svoji funkciji še bolj približale »krajevno skupnost« kot osnovno, temeljno, samoupravno družbenopolitično skupnost občanom, česar krajevni uradi kot enota državne uprave, v sedanjih pogojih več ne morejo.

Na osnovi navedenih razlogov so bile zlasti v dneh med 3. in 7. novembrom t. l. organizirane javne

razprave v vseh KS na območju občine, v katerih so sodelovali člani svetov KS, člani izvršnih odborov krajevne konference SZDL in člani delegacij SIS in KS. Nosilec te akcije je bila organizacija SZDL. Ob tej priložnosti so se udeleženci seznanjali z gradivom, ki ga je pripravil oddelek za notranje zadeve, razpravljali so o njem in problematiki, ki zadeva delo KU in delo KS ter spremljali zaključke, priporočila in stališča.

Rezultati javne razprave o problematiki ukinitve KU, katere glavni nosilec je bila SZDL so naslednji:

- v vseh KS se predstavniki družbenopolitičnih organizacij in KS ne strinjajo z ukinitvijo KU, kar utemeljujejo nekateri s tem, da bi se z ukinitvijo KU občanom občinska uprava še bolj fizično oddaljila;

- uvideva se potreba po racionalnem in smotrnejšem izkoriščanju delovnih zmogljivosti ter ekonomičnejšem izrabljanju delovnega časa na delovnih mestih, ki so sistemizirani na KU. Ta zahteva je posledica kritičnega presojanja tistega dela omenjenega gradiva, ki se nanaša na kvantiteto opravljenih opravil s področja pristojnosti KU, kot dela državne uprave in zaradi katerega so udeleženci razprave sprejeli stališče, da se v opis delovnih dolžnosti šefom KU doda tudi opis delovnih dolžnosti za potrebe krajevne skupnosti;

- v tistih KS, kjer ni sedeža KU, bodo KS same našle kadrovske rešitve za opravljanje svojih zadev; zahtevajo pa, da se v primeru, če bodo šefi KU za tisti del opravljenega dela, ki se bo nanašal na zadeve KS, plačani iz proračunskih sredstev, tudi njim zagotovila finančna sredstva na enak način, četudi bi šlo za opravljanje dela po pogodbenem razmerju;

- povsod je bilo sprejeto enotno stališče, da je občinska kurirska služba draga in neracionalna, zaradi tega se lahko ukine, vendar mora podjetje za PTT promet zagotoviti nemoteno dostavo poštnih pošiljk, da ne bi občani zaradi tega prikrášani.

To so bila osnovna stališča, zaključki in priporočila z javne razprave o problematiki ukinitve KU v občini. Zaradi tega je Izvršni svet SO Mozirje na svoji 29. seji, dne 19. 11. 1975 sklenil, da posreduje SO konkretni predlog, ki naj bo odraz omenjene javne razprave in večinske volje, ki je bila izražena v tej razpravi.

Skupščini občine Mozirje se predlaga, da na osnovi 123. člena v povezavi s 184. členom Statuta občine Mozirje (Uradni list SRS, št. 12/74) sprejme naslednje sklepe:

1. V opis dela šefov krajevnih uradov se doda opis del v adekvatnem obsegu, s področja dela za zadeve krajevne skupnosti. Postopek za

(Nadaljevanje na 11. strani)

Za varstvo družbe

(Nadaljevanje z 9. strani)

XI. DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

Sprejeti družbeni dogovor o družbeni samozaščiti in na podlagi tega moramo v letu 1976 izvršiti še naslednje naloge:

- pripraviti ustrezne normative akte za izvajanje družbene samozaščite v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih in SIS;

- predpise o družbeni samozaščiti je sprejemati po najširšem samoupravnem postopku, ki bo delovnim ljudem in občanom zagotovil, ko se bodo o njih v občinski skupščini odločali in z njimi seznanili;

- v organizacijah združenega dela in drugih organizacijah ter krajevnih skupnostih je ustanoviti delovne organe za družbeno samozaščito pri organih samoupravljanja, ki bodo imeli nalogo usklajevalca vseh no-

silcev in dejavnosti družbene samozaščite;

- z usklajenim delovanjem vseh družbenih dejavnikov je treba zagotoviti stalno in dosledno izpolnjevanje obveznosti in nalog iz idejnih in programskih temeljev usposabljanja mladih za sodelovanje v splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti;

- prek krajevnih skupnosti in njihovih izvršilnih organov je spremljati in ocenjevati splošne razmere varnosti in zaščite na svojih območjih po odborih za družbeno samozaščito in v sodelovanju z družbenopolitičnimi in samoupravnimi organizacijami ter ustreznimi oblikami in ukrepi skrbeti za varstvo družbenega premoženja, varnost občanov in posameznih javnih in drugih objektov.

Odgovornost za izvajanje

XII. NADZORSTVO NAD IZVAJANJEM RESOLUCIJE

Uspešno izvajanje resolucije je zasnovano na letnih načrtih temeljnih organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti in krajevnih skupnosti, ki jih sprejmejo delovni ljudje za uresničitev skupnih ciljev, zastavljenih v politiki optimalnega gospodarskega in družbenega razvoja. Izvajanje nalog iz te resolucije morajo spremljati TOZD, SIS in krajevne skupnosti, z

njimi morajo biti seznanjeni občani in delavci v združenem delu, kar je družbena odgovornost za izvajanje dogovorjene razvojne politike.

Izvršni svet in upravni organi, ter vsa delovna telesa skupščine občine morajo v sodelovanju z OZD med letom spremljati izvajanje nalog in ciljev resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju občine Mozirje za leto 1976 in obveščati občinsko skupščino ter družbenopolitične organizacije o izpolnjevanju sprejetih nalog ter predlagati ustrezne ukrepe.

LJUDJE OB CESTI

Navadili smo se praznovati ob uspehih. Tako je tudi prav, kajti spominom na preteklost, pa bodi ta vesela ali grenka, se najbolj oddolžimo z delom, z novimi pridobitvami, ki pogojujejo boljši napredek. To dejstvo je prisotno tudi v naši občini, saj ga ni pomembnejšega jubileja, ko ne bi pridobili kak nov objekt, ceste, ali izvedli solidarnostno akcijo z družbeno koristnim ciljem. — Krajevna skupnost Rečica ob Savinji je eden zadnjih primerov, ki potrjuje pravilnost zapisane misli. Ob praznovanju krajevnega praznika v Rečici (6. oktober) so bili dograjeni novi km cestišč, asfaltna preveka je stekla iz Rečice ob Savinji proti Prihovi (do Kot), Homčani pa so skoraj povezali Savinjsko s Zadreško dolino z asfaltno cesto. Ob takšnih uspehih lahko krajanom, še posebno najprizadevnejšim izrečemo čestitke.

Kako so gradili 1700 m dolg cestni odsek vaščani Homc in Grušovelj, so mi povedali trije domačini — graditelji, ki so se posvetili izgradnji asfalta tako, da je marsikatero domače delo ostalo nedovršeno.

S slavnostne otvoritve modernizirane ceste Grušovlje—Homec

UKINITEV KRAJEVNIH URADOV

(Nadaljevanje z 10. strani)

opis delovnega področja za KS, ki bo vključeno v delovno obveznost šefov KU, izvedejo predstavniki KS in delovna skupnost upravnega organa SO Mozirje.

2. Krajevnim skupnostim, v katerih ni sedeža KU se bodo zagotavljala finančna sredstva iz proračuna občine Mozirje za kritje funkcionalnih izdatkov pod enakimi pogoji in v ustrezni višini kot bodo participirale KS, pri katerih bodo določena opravila za KS opravljali matičarji oziroma šefi KU.

3. Ukine se občinska kurirska služba, funkcijo vročanja poštinih pošiljk, ki jih na občane, delovne in druge organizacije naslavlja SO Mozirje in njeni organi, pa prevzame podjetje za PTT promet. Kurirska služba se ukine z dnem, ko bodo za to izpolnjeni vsi pogoji.

PAVEL KOREN (35), predsednik gradbenega odbora:

Ideja za preureditev že kar nemo-goče makadamske ceste se je porajala spontano, s hotenji naprednejših prebivalcev Homc in kot potreba po posodobitvi prometne povezave vseh domačij ter gozdov in krajev. Spomladi smo najpogumnejši staknili glave, napravili smelo kalkulacijo stroškov izgradnje asfalta in izvedli zbiralno akcijo prostovoljnih prispevkov. Dobre volje je bilo več kot smo pričakovali, zato smo poizkušali kategorizirati posameznike in na takšni osnovi planirati sredstva. Še preden smo zbrali denar, je stekla tudi udarniška akcija. S traktorji je bilo navoženih 1800 m³ gramoza za utrditev temeljev cestišča s tem pa je bil že napravljen drugi, resnejši korak. Kmalu nato smo dobili podporo širše družbene skupnosti (podjetja in DPO) in danes ni občana, ki bi obsojal prizadevnost tako najstarejših kot mlajših Homčanov ali tistih okrog ceste.

JANEZ PEČNIK (28) tajnik gradbenega odbora:

Nadaljeval bi misel tovariša Korena. Čeprav smo bili pri delu složni, so se našli posamezniki, ki niso sprevideli, da je napredek več kot

potreba današnjega časa, da se je treba žrtvovati za skupnost. Skoraj sta povezani obe dolini s trdno cesto, ki nekoč prav lahko služi kot občinska cesta IV. reda vsem občanom, ne samo nekaj kmetom ali delavcem ob njej.

Misliti je tudi na turistični napredek. Zato je prav, da bi se za del cestišča, ki nima gosto naseljenih domačij, ki bi prispevali h gradnji, zainteresirala še širša družbena skupnost.

No, čeprav je gladek in trden asfaltni trak že sposoben za promet, cesta še ni povsem dokončana. Še pred zimo je treba utrditi bankine in cestišče označiti po prometni zakonodaji, prometnim udeležencem pa je treba pomisliti, da se da po gladki cesti voziti tudi počasi, saj je tako varneje. Nočemo, da bi bili žulji in odrekovanja domačinov Homc plačani z žalostjo zaradi lahkomiselnih šoferjev.

Stanko KOLENC (58) udarnik:

Tudi, če ne bi stanoval ob cesti, bi me gradnja zanimala. STAREJŠI SMO DALI pobudo za delo, to pa je bila stimulacija mlajšim, ki so priskočili takoj na začetku akcije. Skupno smo vložili nešteto število ur, prispevali smo veliko denarja. Vse bo kmalu pozabljeno, cesta pa bo ostala. Tudi za tiste je, ki je niso gradili. Bili smo deležni finančne pomoči od drugod, velike pozornosti od nekaterih podjetij, zato smo tudi uspeli. Prepričan sem, da bi še marsikje lahko zgradili ceste ali kakšen drug družbeno potreben objekt pa nimajo volje, ali so preveč samoljubni. Upam, da je lahko leto jela za zgled takšnim in da bomo prihodnje leto pričla novim uspehom drugod. Homčane še čaka veliko dela, če hočemo s časom v korak. Toda cesta je bila za začetek.

Pavel KOREN

Skoraj 2 km dolga trasa ceste je bila pripravljena v 13 dneh. Privarčevanih je bilo veliko sredstev prav (Nadaljevanje na 12. strani)

VARSTVO GOZDOV PRED POŽARI

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

3. VRSTE GOZDNIH POŽAROV

Razlikujemo 4 razne vrste gozdnih požarov, in sicer:

1. talni gozdni požar,
2. podtalni ali podzemski gozdni požar,
3. vršni gozdni požar,
4. debelni gozdni požar.

Talni (prizemni ali leteči) gozdni požar

Talnih gozdnih požarov je največ; ogenj se širi po tleh in tu gori ves mrtvi in tudi živi pokrov, ki se nahaja na gozdnih tleh; stelja, mah, resje, trava, dračje, veje, iglice, trske, lubje, razno grmovje, robidovje itd.

Podtalni gozdni požar

Podtalni ali podzemni gozdni požar nastane tedaj, če se vnamejo in gorijo na tleh, v zemlji gorljive snovi: humozni sloj, suhe korenine, šota itd. Zlasti nevaren je lahko podtalni požar na kraškem svetu z votlinami in razpokami, kjer je dovolj vnetiva.

Vršni gozdni požar

O vršnem gozdnem požaru govori mo tedaj, če je ogenj zašel v vejevje (obrše) in vrhove dreves. Največkrat nastane vršni požar na ta način, da talni požar preskoči v vejevje gozdnega drevja, posebno tedaj, če segajo spodnje veje drevja precej nizko, če so veje suhe, iglice smolnate ali veje lišajaste.

Večkrat talni in vršni požar gorita obenem, to je najnevarnejši od vseh gozdnih požarov (totalni požar). Posebno nevaren je vršni požar v gostih sestojih iglastega drevja.

Debelni gozdni požar

Pravimo, da je nastal debelni požar, če se na kak način vname in gori deblo drevesa. Ogenj se čestokrat zaneti ob zažiganju smole na deblu ali s kurjenjem v votlem drevesu, če z dimom izganjamo kakšno divjad, npr. kuno, veverico, podlasico, polha ali sršenje gnezdo. Tudi od strele nastane požar, zlasti če je drevo že trhlo. Če debelni požar zaide v vejevje in obršo drevesa, kar se tudi lahko zgodi, potem postane požar vedno prav nevaren.

4. OPREMA IN PRIPOMOČKI PRI GAŠENJU GOZDNIH POŽAROV

Gasilsko orodje, ki se uporablja pri gašenju požarov v mestih in naseljih, to so predvsem brizgalne, lestve in drugo orodje, pride pri gašenju gozdnih požarov manj v poštev. Gašenje gozdnih požarov se vrši na popolnoma drugačen način, kakor gašenje zgradb in podobnih objektov. Za gašenje gozdnih požarov krampi, lopate za prekopavanje tal, posipanje peska in kopanje jarkov, žage (ročne in motorne) in sekire za posek drevja, čiščenje nasadov in goščavja, srpi in kose za košnjo trave, resja. Najboljša priprava za ga-

šenje talnega požara pa so zelene večje veje iglavcev, na Krasu tudi črinovi grmi, kar je moč dobiti na terenu. Tudi posebne požarne metle so se dobro obnesle. Kot uspešen pripomoček veljajo tudi ročni gasilski aparati minimax in podobno.

Ročno orodje zlasi za prekopavanje tal in za napravo protipožarnih pasov (1 do 2 m široke) v novejšem času že nadomeščajo rezalni stroji. V borbi proti gozdnim požarom pridejo v poštev kot pogonski stroji traktorji s priključki plugov, buldožer in anglozozer. Traktor kolesnik je primeren za prevoz ljudi in materiala za napravo protipožarnih pasov na lažjih terenih (peščena, rahla, bolj globoka humozna tla), traktor goseničar pa je uporabljiv takorekoč na vseh terenih od 35-40° nagiba. Buldožer je možno uporabiti na razne načine. Njegova poglavitna prednost je v tem, da je dobro pokreten in nenadkriljiv pri čiščenju in kopanju protipožarnih pasov, v prebijanju skozi goščavje, odstranjevanju talnega okrova itd.

Glede na učinkovitost gašenja z vodo in pogoste težave pri preskrbi z vodo, velja opozoriti tudi na opremo, ki je potrebna za gašenje z vodo in za preskrbo vode pri gozdnih požarih.

Eden od osnovnih aparatov za gašenje z vodo je hrbtina škopolnica, ki se sicer uporablja pri zaščiti gozdov pred škodljivimi insekti in boleznimi. Take škropolnice — ako z njimi dela izvežban delavec — so v primerjavi z drugimi načini uporabe vode in tretirano požarno površino, najučinkovitejše in najbolj ekonomska gasilska oprema, posebno na začetku požara. Razen tega je taka škropolnica dobro uporabna na vsemkem terenu, kjer se človek sploh lahko premika. Največkrat se hrbtne škropolnice uporabljajo pri zaustavljanju ognja, da se ne razširi, pri lažjem vnetljivem materialu, za gašenje novih žarišč požara, ki se ponavljajo zaradi isker, če skočijo prek protipožarnega pasu in pri končnem lokaliziranju požara za gašenje preostalih žarišč na pogorišču. Pri škropolnicah je treba uporabljati razpršilec z majhno odprtino, da so vodne kapljice čim gostejše in drobnejše.

Razvito gozdno cestno omrežje omogoča uporabo gasilskih cistern in tankov za vodo. Kamioni in traktorske prikolice po izgrajenih gozdnih prometnicah lahko dovažajo vodo.

Za hitro in učinkovito napravo protiognja so potrebni določeni pripomočki, razne bakle, specialni metalci plamena itd. V ZSSR, ZDA in Kanadi obstaja cela vrsta standardnih orodij za gašenje gozdnih požarov. Dogodi se, da gozdni požari trajajo tudi po več dni in da je treba delati neprekinjeno tudi ponoči, pa med opremo spadajo tudi priprave za osvetljevanje.

Uporaba avionov in helikopterjev v zaščiti gozdov pred požari je izvedena v deželah z velikim prostranstvom

gozdov, in sicer v glavnem za naslednje naloge: za opazovalno službo, za odkrivanje požarov, transport gasilcve-padalcev in materiala ter uporabo kemičnih sredstev za gašenje ognja. Potrebno je opozoriti na velik pomen, ki ga ima v požarnem varstvu gozdov organizirana radio-mreža.

5. NACINI GAŠENJA GOZDNIH POŽAROV

Požar v gozdu je kakor vsak drug požar, kemijski proces, v katerem sodelujejo trije dejavniki: gorljiva snov, kisik in toplota kot iniciator. Prva dva dejavnika sta v gozdu zastopana v neomejenih količinah in če se na kraju izzove visoka temperatura, nastane požar. Gasiti, v ožjem

(Nadaljevanje na 13. strani)

Ljudje ob cesti

(Nadaljevanje z 11. strani)

s prostovoljnimi delom, saj so za zemeljska dela zadoščala polovična sredstva od planiranih 116 starih milijonov. Poleg ceste je bil zgrajen

Janez PEČNIK

nov most v Grušovljah, premoščeni so bili veliki jarki, nekateri deli ceste so dobili kanalizacijo. Kraj je zdaj resnično lepo urejen in ne bi bilo prav, če bi kdo, ki nima asfalta na domačem dvorišču, zavidal pogumnim in marljivim Homčanom.

Noco cesto je 4. oktobra ob prisotnosti predstavnikov DPO, DO in domačinov otvoril predsednik SO Mozirje, tovarš Franc Šarb.

Jože Miklavc

VARSTVO GOZDOV PRED POŽARI

(Nadaljevanje z 12. strani)

smislu besede, je mogoče samo požare malega obsega, ker le na manjših površinah je možno zadušiti vse goreče snovi na tleh. Pri velikih gozdnih požarih tako delo v večini slučajev ni mogoče in se ogenj napada od strani s ciljem, da se razširitev požara prepreči ter požar lokalizira na gorečo površino, kjer vsa gorljiva snov izgori do kraja. Torej, pri velikih gozdnih požarih gre za lokaliziranje požara in ne za samo gašenje. V novjšem času moderna tehnična sredstva omogočajo pravo gašenje tudi večjih površin, večinoma z delovanjem aviacije.

Gašenje gozdnih požarov se na prvi pogled zdi lahko, v večini slučajev pa je gašenje zelo težavno, posebno v krajih, oddaljenih od prometnih naprav in tam, kjer ni vode, težave nastopajo, če vlada veter, ki raznaša iskre in ogorke naokrog in se požari pojavljajo vedno na novo.

Prva naloga pri gašenju vseh vrst gozdnih požarov je, da ugotovimo točen kraj gozdnega požara. Še preden se prične z gasilsko akcijo, si je treba biti na jasnem, kje je ogenj, kam in kako naglo se širi, kakšen gozd je v sosedstvu, ali so čisti iglavci, čisti listavci ali mešani sestoji, kakšna je oblikovitost terena, sploh kakšna je neposredna okolica gozdnega požara in druge okoliščine.

Razlikujemo dva glavna načina za gašenje gozdnega požara, ki se izvajata kombinirano:

— neposredni način, če ogenj pogasimo s teptanjem, s stepanjem z vejami ali tudi lopatami, s posipavanjem zemlje ali peska, to je z zmanjševanjem temperature in odvzemanjem kisika se ogenj ubije;

— posredni način gašenja obstoja v tem, da pred ognjem v primerno širokem pasu tla s prekopavanjem razgalimo in odkrijemo do žive zemlje, izkopljemo jarke, rove, napravimo preseke skozi sestoj, prekinemo sklep drevesnih krošenj, sežgemo gorljivo snov in končno s proti ognjem preprečimo ognju pot do daljnje vnetljive snovi.

a) KAKO GASIMO PODTALNI GOZDNI POŽAR?

To je zavraten požar in je včasih težko zaslediti njegovo podtalno širjenje. Že na videz pogasjen požar se na lepem pokaže daleč od že pogasjenega mesta. Pri gašenju podtalnega ognja moramo predvsem vedeti, kako globoko v tleh gori in v katero smer se širi ogenj. Globino ognja v tleh in njegovo smer najlaže določimo na ta način, da na primernem mestu izkopljemo jarek ali pa jamo. Paziti je treba tudi na pline, ki se tvorijo v notranjosti gorečih tal in uhajajo na prosto skozi odprtine v zemlji, večkrat tudi eksplodirajo in postanejo nevarni.

Tleča mesta skušamo zadušiti s teptanjem in zasutjem z zemljo. Ognju je treba odvzeti hrano, tla

se odkrijejo in gorljive snovi okoli ognja odstrani.

Glavni način gašenja že močno razširjenega podtalnega ognja je ta, da v primernih razdaljah od požarišča izkopljemo čimprej dovolj globok jarek. Jarki morajo biti izkopani še preden se je ogenj razširil do njih. Dno jarka naj bo vsaj pol metra bolj globoko kakor sega goreča plast v tleh. Težave povzročajo kopanje jarka v skalnem terenu, kjer se ogenj širi v koreninah med posameznimi skalami. Če je v bližini podtalnega ognja voda (studenec, potok, močvirje, ribnik) skušamo ogenj pogasiti z vodo s polivanjem, preplavljanjem.

b) KAKO GASIMO TALNI GOZDNI POŽAR?

Talni ali leteči gozdni požar gasimo na razne načine. Najenostavnejši način je ta, da tolčemo po gorečih tleh s svežimi vejami ali metlami, napravljenimi iz košatih vej. Že na poti do ognja si je treba pripraviti primerne veje s košatim listjem ali iglicami, tudi posamezna mala drevesca pridejo v poštev, dolžine do 2 m.

Naravnost proti ognju točemo le tegaj, če je ogenj še majhen, če se širi počasi in še ne povzroča prehude vročine in dima. Če pa je ogenj že močan in nastaja huda vročina in močan dim, ena skupina gasilcev tolče po ognju od ene in druge strani požara tako, da se ogenj vedno bolj zožuje in dobiva oblike jezika, druga skupina gasilcev pa odstranjuje vse gorljive snovi od ognja in iz njega. Tolče se po ognju kolikor mogoče enakomerno. Če talni pokrov ni pregest, lahko z vejami stepamo nometamo po ognju, kar je večkrat prav uspešno. Posebno je treba paziti na pravilno razvrstitev ljudi, ki

gasijo v skupinah, vsaka skupina ima svojega vodjo, kateremu se morajo pokoravati člani skupine. Vodje skupin dobivajo navodila od skupnega vodstva gasilske akcije. Posamezni gasilci so pri gašenju tako razvrščeni, da se med seboj ne ovirajo pri delu in tudi da jih ne ovira ogenj. Čim več gasilcev je, tem hitreje gre delo od rok, če so pravilno razvrščeni. Talni požar se gasi tudi na ta način, da se zmečka z zemljo in peskom, če je pač tak material na razpolago. Tako pokrit ogenj se hitro uduši. Če je v bližini požara voda, je razumljivo, da pride voda v prvi vrsti v poštev za gašenje.

Nadaljnji način gašenja je ta, da skušamo ogenj omejiti na određeno površino. V primerni razdalji od ognja okoli in okoli gorečih tal ali pa tudi samo na eni strani, kamor se širi ogenj, odstranimo na dovolj širokih pasovih ves talni pokrov, to je suho listje, travo, mah, vejevje, robidovje, grmovje itd. tako, da postanejo tla razgaljena, ko se ogenj približa in doseže gola tla, to je protipožarni pas, ne dobi tamkaj nobene hrane več in se uduši. S tem smo ogenj zajezi. Protipožarni pasovi se napravijo, če je le mogoče, ob že obstoječih presekah, ob poteh, cestah in na krajih, kjer je gozd prekinjen (jase, lazi, košenine).

Protipožarni pas, očiščen od vsega vnetljivega materiala, je najboljše zorati. Ker je ročno kopanje in lopatanje zelo zamudno in počasno, se naj uporablja, če je le mogoče, traktorje ali buldožerje, ki so za to delo zelo dobro uporabni stroji. Upoštevati velja pravilo, da mora biti protipožarni pas očiščen prej, preden se mu ogenj približa. Zaradi tega je potrebno, da se že prej določi razdalja (Nadaljevanje na 16. strani)

Varstvo gozdnih požarov je naša skupna naloga. Ne samo gozdarji, tudi vsi ostali obiskovalci gozdov moramo čuvati naše največje narodno bogastvo

srečanja mladih

Komisija za informiranje
pri OK ZSMS Mozirje

Športno srečanje

V počastitev krajevnega praznika v Rečici ob Savinji sta STRELSKA DRUŽINA »SLAVKA ŠLANDRA« in ŠPORTNO DRUŠTVO »MLADOST« organizirala in priredila 5. 10. 1975 v Rečici ob Savinji športno tekmovanje v streljanju z zračno puško ter tekmovanje v malem nogometu.

Na tekmovanju so sodelovali najboljše strelci strelske družine, tekmovali smo za pokal najboljšega strelca v letu 1975. Prvo mesto in in pokal je osvojil tovariš Ludvik Klinar, drugo Ciril Kunst in tretje Silvo Zdolšek. V malem nogometu je zmagala ekipa Šmartnega ob Dreti s 3:1 in osvojila prvo mesto ter predhodni pokal.

Predsednik SD Stevan FARBAŠ je na kraju srečanja govoril o pomenu tega in takih srečanj, posebej se je zahvalil Krajevni skupnosti Rečica za razumevanje in sodelovanje pri delu SD in ji v ta namen v imenu SD dal pismeno priznanje. Zastopnik OSZ Mozirje tovariš Viktor LUKŠE je podelil odlikovanja in plakete članom SD Rečica za dolgoletno delo v SD. Odlikovana sta bila predsednik

in tajnik SD Stevan FARBAŠ in Ciril KOREN.

Za podelitev odlikovanj in priznanj se je zahvalil Stevan FARBAŠ, zahvalil vsem gostom in nastopajočim za sodelovanje, zaželel še večjega vključevanja v vrste SD, da bi bila SD drugim zgled v kraju in občini, da bi skupno krepili borbeno sposobnost naših občanov zoper današnjega ali jutrišnjega sovražnika naše neodvisnosti.

Ciril Kunst

Ali bomo tudi letos smučali samo ob TV aparatih?

ZVRS V AKCIJI

Občinski odbor ZRVS Mozirje je v letošnjem letu razvil skupaj z osnovnimi organizacijami in komisijami široko akcijo v izvajanju svojega programa, z namenom, da se rezervne vojaške starešine poleg idejnopolitičnega in vojaškega izobraževanja, vključijo v vse pore družbenopolitičnega življenja v svojem kraju. V tem prizadevanju smo imeli vidne rezultate, saj smo uspeli, da nam skoraj vse rezervne vojaške starešine delujejo v drugih organizacijah, društvih in obrambnih struktura v KS. Vidni so rezultati pri izboljšanju politične strukture v korist Zveze komunistov, saj so naše organizacije bile in predlagale številne rezervne vojaške starešine v Zvezo komunistov.

Pred organizacijo ZRVS v občini stojijo naloge, ki jih bomo izvajali v prihodnje. V ta namen je 15. oktobra t. l. sklicana razširjena seja občinskega odbora, na kateri smo sprejeli program dela za leto 1976, ter se dogovorili o letnih skupščinah osnovnih organizacij ZRVS, katere

bomo izvedli decembra t. l. Zelo kritični smo bili glede izbora vodstev osnovnih organizacij, ter naložili sedanjim odborom osnovnih organizacij, da temeljito pretehtajo z ostalimi družbenopolitičnimi dejavniki v kraju, kdo naj bi zastopal našo organizacijo v novih odborih. Predvsem smo se strinjali in dogovorili, da to naj bodo tiste Rezervne vojaške starešine ki imajo ugled med člani in ki so voljni delati in se truditi, da bodo rezultati uspešni.

Z tako zastavljenimi nalogami, kakršne smo si zastavili na razširjeni seji občinskega odbora ZRVS, lahko trdimo, da bodo vse zastavljene naloge v letu 1976 tudi izvedene, rezultati dobri, rezervne vojaške starešine idejnopolitično in vojaško usposobljene, ter da bo naša organizacija skupaj z ostalimi družbenopolitičnimi in družbenimi organizacijami dala delček prispevka k obrambnemu osveščanju prebivalstva, sposobnega da brani našo socialistično domovino če bi bilo potrebno.

Omladič Franc

Plodno sodelovanje

Občinska strelska zveza in občinski odbor ZRVS Mozirje že dalj časa skupaj delata na usposabljanju državljanov v streljanju z raznim orožjem, a predvsem mladih, s ciljem pripraviti državljana, da je sposoben braniti svojo domovino. Ena od takšnih skupnih akcij in sodelovanja v zadnjem času, je občinsko strelsko tekmovanje z »mauser« puško v Mozirju. Na tem tekmovanju 12. 10. 1975 leta je sodelovalo kar 13 ekip, skupaj 39 strelcev, kateri so pokazali naslednje rezultate:

EKIPNI REZULTATI-

1. ekipa SD Rečica ob Savinji od 300 možnih, 224 krogov; 2. ekipa SD Solčava, od 300 možnih, 221 krogov; 3. ekipa ZRVS Mozirje, od 300 možnih, 212 krogov; 4. ekipa SD Mozirje, od 300 možnih, 211 krogov; 5. ekipa SD Nazarje, od 300 možnih, 200 krogov; 6. ekipa SD Šmartno ob Dreti, od 300 možnih, 194 krogov; 7. ekipa SD Ljubno ob Savinji, od 300 možnih, 191 krogov; 8. ekipa ZRVS Nazarje, od 300 možnih, 180 krogov; 9. ekipa Občinska strelska zveza Mozirje, od 300 možnih, 179 krogov; 10. ekipa SD Luče ob Savinji od 300 možnih, 157 krogov; 11. ekipa OO ZSMS Šmartno ob Dreti, od 300 možnih, 155 krogov; 12. ekipa ZRVS Šmartno ob Dreti, od 300 možnih, 131 krogov; 13. ekipa ZRVS Luče ob Savinji, od 300 možnih, 105 krogov.

POSAMEZNI REZULTATI:

1. mesto Kotnik Stane, SD Mozirje, od 100 možnih, 89 krogov; 2. mesto Podbrežnik Ciril, SD Solčava, od 100 možnih, 89 krogov; 3. mesto Žagar Janez, ZRVS Mozirje, od 100 možnih 83 krogov.

Ekipam, ki so zavzele prva tri mesta, kakor tudi posameznim strelcem, ki so zavzeli prva tri mesta, je občinska strelska zveza Mozirje podelila diplome. Ob podelitvi diplom je predsednik občinske strelske zveze Mozirje Lukše Viktor čestital vsem tekmovalcem, a predvsem najboljšim, ter jim zaželel v bodoče obilo dobrih rezultatov.

Omladič Franc

**DOPIŠUJTE
V NAŠ LIST**

Grad Vrbovec in okolica

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Prvotni grad je segal v dve nadstropji, pokrivala pa ga je strma škodlasta streha, kot je bilo tedaj v navadi. Opravititi imamo torej z zasnovo kastelnega tipa s poligonavno

Piše: Prof. Ivan STOPAR

talno ploskvijo; ta tip se je pri nas uveljavil sorazmeroma zgodaj, saj je povsem ustrezal skromnim zahtevam in potrebam takratnega nižjega plemstva. Ali je bil grad zavarovan tudi z okopi in palisadami, lahko samo ugibamo, vsekakor pa je imel spričo svoje izjemne lege na skalni

kamenje različno veliko, ga je zidar za vsako red pač posebej odbiral in tako so redi zdaj debelejši zdaj tanjši, vedno pa so kamni skrbno in večje nizani. Zidava je tako mojstrska, da tudi najbolj izpostavljeni deli zidu, kot so vogali, niso posebej poudarjeni in okrepljeni z močnejšimi in kamnoseško preciznejše obdelanimi kosi. Stavbenik si je to lahko dovolil samo zato, ker je kot vezivo uporabljal živo apno, ki ga je sproti gasil — način, ki že dolgo ni več v rabi in ki terja veliko spretnost, zagotavlja pa po drugi strani izredno trdnost, saj bi sicer v tej tehniki izdelani zid ne mogel kljubovati stoletjem. Zidava pa ni samo trdna, ampak je tudi estetsko izredno učinko-

kopi v sotočju Savinje in Drete izreden strateški položaj. Naj se je sovražnik bližal od koderkoli, niso se ga težko ubranili, saj je moral premagati vse preveč ovir, če se je hotel utrditi približati.

Od tega prvotnega gradu se ni ohranil noben arhitekturni detajl, ki bi ga bilo mogoče časovno natančno opredeliti. Pri oceni starosti grajske zasnove se torej lahko opiramo samo na njen karakteristični koncept in na način zidave; ta je tokrat izredno značilna, zato nastanek gradu brez tveganja lahko stavimo v dobo romanike. Poglavitni stavbni material so rečne oblice, kamenje iz bližnje Drete in Savinje, ki ga je tedanji mojster le toliko obklesal, da ga je lahko polagal v lepe, popolnoma vodoravne redi. Ker je bilo priročno

vita. Mojster reg ni zaščitil, ampak jih je pustil odprte, na kar tudi pri romanskih stavbah le redko naletimo. Da pa je utrdba doživljala tudi hude čase, pričajo velike ploskve zidu, ki niso več prvotne. Veščina, ki je naravnavała roko prvemu stavbeniku, je počasi izginjala, v vojskah in drugih ujmah poškodovano zidovje pa so pokrile puste zaplate; te s svojo neurejeno zidavo razodevajo okus, ki se je zadovoljil z golo funkcionalnostjo.

Vrbovec je bil v rokah starih plemenitnikov Kagerjev do leta 1140. Tedaj sta Kager in njegova soproga Truta podarila oglejski cerkvi svoj alod v Gornji Savinjski dolini, obsegajoč grad, gozdove, njive, pašnike, lov, ribolov in podložnike, tako da je cerkev obdržala v svoji lasti grad,

k njemu spadajoči dvor, deset kmetij in dva sintmana, kakih sto ministerialov obojega spola in nekaj druge posesti, novo ustanovljenemu benediktinskemu samostanu v Gornjem gradu pa je ostalo vse drugo, vsa obdelana in neobdelana zemlja, kakih 500 podložnikov z njih ženami in otroki, pravica krčenja gozdov, postavljanja mlinov, lova in ribolova itn. (prim. Kos, Gradivo IV. št. 157.)

Eden izmed vitezov ali ministerialov, ki so bili prej podložni Kagerju, je pač domoval na starem Vrbovcu in je zdaj prešel v odvisnost od oglejskega patriarha. Grad je torej nastal vsaj v prvi polovici 12. stoletja, okoli leta 1231 pa srečamo prvega viteza, oglejskega ministeriala, ki se po njem imenuje »**Albertus de Altenburg**« in ki nastopa med pričami koroškega vojvode Bernarda in brižinskega škofa Konrada. Kmalu po prehodu gradu v oglejske roke, leta 1148, zasledimo v listinah ime prvega vrbovskega oskrbnika Vulfinga Letuškega (**Vlfingus de Levts**). Grad torej ni bil matično prebivališče kakšnega pomembnega plemenitnika, ampak samo gospodarsko-obrambna postojanka, ki so jo gospodarji po lastnem preudarku dajali v najem različnim gradnikom. Patriarhovi uradniki se na vrbovškem gradu zadnjikrat omenjajo v letih 1281—1282, leta 1286 pa nastopijo vitezi, ki so si po gradu privzeli ime »**von Altenburg**« in ki niso več oglejski ministerialci, ampak fevdniki vovbrškega grofa s Koroške. Prvi med njimi je Eberhard, ki je bil kaj srborite nravi. Iz leta 1308 imamo namreč sporočilo, da je kot zaveznik Ulrika Zovneškega napadel gornjegrajski samostan, ga zavzel, opata Wulfinga pa ujel in odpeljal v Pliberk na Koroško. Moč vrbovških vitezov je hitro naraščala, saj so bili leta 1322, ko je umrl zadnji Vovbržan, že v posesti obeh najpomembnejših gosposčin v Gornji Savinjski dolini, gornjegrajske in vrbovske. Oba fevda so bili od Vovbržanov spričo svoje rastoče gospodarske moči pač odkupili in so tako postali neposredno podložni oglejskemu patriarhu.

Oglejci so kot vrhovni fevdalni gospodje ohranili svoj primat nad vrbovško posestjo tudi še takrat, ko so Eberhardovi dediči, pač zaradi slabega gospodarjenja, svojo posest zapravili in jo postopoma izročili v roke rodu, čigar zvezda se je na nebu zgodovine prav tedaj pričela strmo vzdigovati — Celjskim grofom. Ti so postali okoli leta 1360 posestniki najprej gornjegrajskega, nato pa tudi vrbovskega gradu, ki ju spričo svojega visokega družbenega položaja kajpak niso neposredno upravljali. Vrbovec so leta 1437 oddali v fevd Ludviku Knollu s pogojem, da jim bo utrdba vselej na voljo, ko bo enkrat pozidana.

Podatek nas opozarja, da je stari vrbovški grad približno v tem času doživel večje prezidave in tako nam postane sprejemljivejša tudi podmena, da ga je tedaj za Celjane osvojil njihov vojskovodja Vitovec; viri namreč puščajo odprto možnost, da

(Nadaljevanje na 16. strani)

VARSTVO GOZDOV PRED POŽARI

(Nadaljevanje s 13. strani)

med ognjem in protipožarnim pasom, ki se ga bo očistilo in da se ugotovi hitrost napredovanja ognja. Na podlagi teh ugotovitev se določi položaj protipožarnega pasu. Če se iz talnega požara razvije še vršni gozdni požar in gorita oba ognja, je treba poleg odstranitve talnega pokrova posekati vsa drevesa v protipožarnem pasu.

Če nobeden od navedenih načinov gašenja ne bi bil primeren, oziroma uporabljiv ali ne vodi do uspeha, se poskusi kot zadnje sredstvo, to je naprava protiognja. Najbolj primerne prostor za napravo protiognja so gozdne preseke, rob ceste, pota, poseke. Protiogenj se izzove tako, da gori nasproti gozdnemu požaru z namenom, da ognju odvzamemo možnost, da se širi dalje. Pri napravi protiognja je treba skrbno zavarovati hrbtno stran protiognja. Ob nepazljivosti se zna zgoditi, da iz protiognja nastane nov gozdni požar, ako veter vrže iskre prek preseka ali pasu, kjer smo napravili ogenj, v sosedni sestoj. Zato je nujno potrebno, če se napravi protiogenj, da se razvrstijo gasilci oziroma straže po gozdu tako, da se nastali ogenj že v kali zaduši. Protiogenj je sicer najbolj uspešno sredstvo, ki pa lahko postane usodno za ves gozdni okoliš, če je vetrovno vreme. Nalog za protiogenj izda vodja gasilske akcije ob predhodnem posvetovanju z gozdarstvom strokovnjakom, ki dobro pozna ves gozdni okoliš, v katerem gori in če je dovolj gasilcev za zavarovanje hrbtne strani protiognja in končno, če ne pride v poštev noben drug način gašenja gozdnega požara.

c) KAKO GASIMO VRŠNI GOZDNI POŽAR?

V prvi vrsti je treba izvesti ukrepe za izolacijo požara, to so dovolj široke preseke v gozdu. Napravijo se na oni strani, kamor se ogenj širi ali pa tudi okoli in okoli požarišča. Preseke morajo biti tako široke, da jih iskre ne morejo preskočiti, sicer te iskre zanetijo nov požar v sosednih sestojih. Na presekih se poderejo vsa drevesa tako, da padejo proti smeri, v katero se ogenj širi. Če je dovolj časa se iz preseka odstrani vse posekano drevje z vejevjem vred. Z delom se mora hiteti, da se pravočasno preseka uredi, preden se vršni požar razširi do nje.

Požar v drevesnih obršah gasimo tudi z napravo protiognja, ki je v nekaterih slučajih edino uspešen način za omejitev požara, posebno še, če požar divja v iglastem gozdu. Že spredaj je rečeno, da je treba posebno paziti, da iskre ne švigajo okrog in ne zanetijo novih požarov. V močnem vetru iskre preskočijo tudi najširše pasove, pa je treba vedno postaviti straže, ki imajo nalogo, da vsako novonastali ogenj takoj zaduše.

Za napravo protiognja pridejo v poštev kot že navedeno obstoječe

preseke, poseke in druge praznine ali goljave v gozdu, ki so že same na sebi kolikor toliko primerne, da preprečijo širjenje požara.

Če je v bližini vršnega požara voda, gasimo vršni požar na običajen način tudi z brizgalnami.

d) KAKO GASIMO DEBELNI POŽAR?

Ogenj, ki nastane v votlem drevesu najlaže pogasimo na ta način, da zamašimo vse odprtine in deblu z zemljo, rušo ali s cunjami, kar je pač na razpolago. S tem preprečimo dostop kisika in ogenj se sam uduši. Ako se v bližini nahaja voda, jo vlivamo v duplino drevesa. Če na ta način ne uspemo, ker je dostikrat težko pogasiti stoječe drevo, ne preostaja drugo, kot da se drevo podere na tla, ogenj polije z vodo ali pa pokrije z zemljo (peskom). V smeri kamor se podere goreče drevo — praviloma proti vetru — je treba predhodno na tleh odstraniti vse vnetljive snovi in okrog prekopati še pri-

mermerno širok pas. Iz debelnega požara, če ga ne gasimo, se lahko razširi ogenj na sosedno drevje.

6. STRAŽNA SLUŽBA PO KONČANEM GOZDNEM POŽARU

Ko je požar pogašen ali omejen na tak prostor, da se ne more razširiti, delo na gašenju še ni končano, na pogorišču mora ostati straža, in sicer tako dolgo, dokler popolnoma ne preneha nevarnost, da se požar obnovi. Tleče šture (panje) je treba zametati s prstjo ali peskom. Stražarji morajo skrbno opravljati svojo službo in morebitni ponovljeni požar sami pogasiti, če je to mogoče, sicer pa takoj poslati po gasilce ali druge ljudi, da se nemudoma obnovi gašenje. Nočna straža mora biti ojačana, da lahko posamezne izmene počivajo. S stalnimi obhodi morajo stražarji nadzirati pogorišče, posebno proti jutru je treba paziti, da ne bi veter ponovno razpihal ognja.

Znano je, da se je zaradi zanemarjenega in nezadostnega nadziranja pogorišč ponovno pojavilo že več gozdnih požarov. Predčasni odhod gasilcev in prepustitev pogorišča brez nadzorstva ima lahko težke posledice.

Grad Vrbovec in okolica

(Nadaljevanje s 15. strani)

Vrbovec ni bil ves čas v kontinuirani posesti Celjanov. Kolikor lahko sodimo na podlagi stavbnozgodovinskih ugotovitev, bi v ta čas lahko postavili stolp na severovzhodnem vogalu stare poligonalne grajske zasnove, ki je na starih upodobitvah Vrbovca lepo viden, danes pa so zaznavni njegovi obris le še v temeljih. Morda so že takrat pozidali tudi obzidje, ki obdaja utrdbo, kar pa ne velja za obrambne stolpe na njegovih vogalih. Vse namreč kaže, da izvirajo vogalni stolpi v obzidju iz obdobja, ko so se pri nas že uveljavili renesančni utrdbeni koncepti, to pa je bilo v času, ko je vrbovska posest prešla v roke deželnega kneza in je vedno močnejše pretela tudi nevarnost pred agresivnimi turškimi krdeli. Takrat se je izoblikoval koncept gradu, kakršen se nam je v glavnih potezah ohranil do danes in ki kaže vse karakteristike, značilne za utrdbe tistega časa. Okoli obstoječega jedra je pozidano mogočno zidovje, okrepjeno s tremi obrambnimi stolpi. Četrtili, ki je viden na starih upodobitvah, danes manjka. Dostop v utrdbo je bil mogoč samo prego vzdignega mostiča, ki je bil nameščen pred velikim vhodom sredi zahodne fasade in ki je na starejših upodobitvah Vrbovca iz 17. stoletja še viden.

Grajski oskrbniki so se tudi po letu 1456, ko je grad prešel v deželno-knežjo oblast, večkrat menjavali. Letu 1458 ga je dobil v zakup Tomaž Pfafotscher, leta 1472 Benko iz

Lusthala, leta 1478 je bil gradnik Jurij Obračan, leta 1505 pa ga je posedoval Tomaž Gradeneker. V posest plemenitega Ivana Kacijanerja, katerega nagrobnik je vzidan v vhodni veži gornjegrajske katedrale, in njegove žene Elizabete Strmolke je prišel pred letom 1527. Ta plemiška družina jebila močna opora mladega protestantizma, ki se je tedaj pričel širiti tudi po naših krajih. Cerkveno je grad takrat sodil v faro Rečica in tako izvemo, da so rečiški vikar Gašper Lampuš, kaplan Michael Raif in cehmojster Janez Šmalc ob vizitaciji dne 27. junija 1528 v Celju protokolarno izjavili, da ima gospodarica Vrbovca nastavljenega duhovnika, ki živi s svojo ženo na njenem posestvu. Svojim kmetom je bila naročila, naj hodijo k pridigam njenega kaplana, toda le-ta, so pristavili, pridiga kaj čudne reči.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

»Savinjske novice« izhajajo mesečno — Izdaja SO in delovne organizacije občine Mozirje — Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Hubert HERCEK; tehnični urednik Ivan PURNAT — Uredništvo in uprava: Mozirje 175, tel. Mozirje 83040 in 83030 — Ziro račun pri SDK eksp. Mozirje št. 5076-637-56 — Savinjske novice glasilo SO Mozirje — Rokopis, objave in oglase za vsako številko sprejemamo od petindvajsetega v mesecu — Tisk in klišaji: AERO Celje TOZD grafika Po mnenju IS SRS — Sekretariata za informacije (št. 421-1/72 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka na promet proizvodov.